

Ieromonah Adrian Făgețeanu
Ieromonah Mihail Stanciu

De ce caută omul contemporan
semne, minuni
și vindecări paranormale?

- un răspuns ortodox -

Carte tipărită cu binecuvântarea Prea Sfințitului Damaschin,
Episcopul Sloboziei și Călărașilor

Slobozia
2003

*“ Ei [preoții] trebuie să învețe pe
poporul Meu a deosebi ce este sfânt de
ce nu este sfânt și să le lămurească ce
este curat și ce este necurat. În
pricinile nehotărâte, ei trebuie să ia
parte la judecată și vor judeca după
așezămintele Mele și legile Mele vor
păzi...”*

(Iezechiel 44.23-24)

CUVÂNT ÎNAINTE

Precum știm, “diavolul umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită” (1 Petru 5.8). În setea lui neostoită de a amăgi pe cât mai mulți, tatăl minciunii și urzitorul vicleniei își întinde răutățile chiar și sub masca binelui, încercând (prin această stratagemă) să-i abată pe oameni de la Calea Adevărului și a Vieții, pe numeroasele căi ale minciunii și ale pierzării. Și nu sunt puțini cei care-l urmează spre iad, fermecați de seducătoarele lui viclenii.

Să luăm aminte!

“... mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor amăgi pe mulți” (Matei 24.11).

Cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos avertizează întreaga omenire despre pericolul căderii în amăgirea spirituală pe care diavolul, de la început, s-a străduit să o instaureze și s-o întrețină pe pământ ca mediu propice al propagării în mentalitatea omului a înstrăinării de Dumnezeu. Cu atât mai actuale sunt aceste cuvinte în zilele noastre, cu cât diavolul și-a înmulțit proorocii și și-a rafinat metodele satanice de înșelare, știind că nu mai are multă vreme la dispoziție.

În urma multor sfaturi cu Părinți duhovnici și profesori cu experiență¹ ai Bisericii Ortodoxe Române, am inițiat redactarea acestei mici lucrări apologetice, forțați și de necesitatea lămuririi urgente a unor aspecte

¹ P.C. Părinte Arhimandrit Sofian – Mănăstirea Antim, P.C. Părinte Ieromonah Macarie – Mănăstirea Pasărea, P.C. Părinte Protosinghel Justin Pârnu – Mănăstirea Petru Vodă, Părintele Diacon prof. univ. dr. Petre David, ș.a.

practice ale vieții religioase creștin-ortodoxe, aspecte care adeseori sunt răstălmăcite și greșit aplicate.

Încercăm, așadar, prin scrierea de față să atragem atenția credincioșilor ortodocși care vor mântuirea că numai prin relația vie cu Iisus Hristos, Cel ce este "Calea, Adevărul și Viața", și prin Biserica Lui, dobândim unirea iubitoare cu Dumnezeu și viața veșnică, nicidecum altfel, prin vreo tehnică automată sau rețetă magică, eretică și păgână. Astfel, vom întări pe parcursul lucrării învățătura ortodoxă despre unirea cu Dumnezeu, unire care se realizează prin împletirea harului dumnezeiesc cu nevointa omului, unire dialogală, conștientă și plină de libertate.

Lucrarea de față este structurată în două mari capitole. În prima parte tratăm cauzele și formele falsului misticism aflat astăzi într-o extindere alarmantă, apoi tipologia proorocilor mincinoși, „paranormali” mai mult sau mai puțin, arătând și unele practici eronate care întrețin falsul misticism și care, din nefericire, se săvârșesc și în unele biserici ortodoxe. Am folosit pentru documentare și alte lucrări teologice în care este tratată tema falsului misticism, lucrări din care am citat uneori în bloc pentru a arăta că tema atacată de noi a fost abordată mult mai devreme și mult mai pe larg de alte personalități marcante ale Ortodoxiei românești.

În partea a doua a lucrării dăm un răspuns ortodox la provocarea lansată de apariția unei cărți în care „minunile și experiențele” demonice sunt oferite publicului larg printr-un urât amestec cu credința și practica ortodoxă, compromițând sensul autentic al religiei și al spiritualității.

În general, „experiențele spirituale” circumscrise falsului misticism și oferite omului contemporan de tot felul de prooroci reprezintă o reală sfidare și chiar o

profanare adusă credinței creștine cu care sunt deseori amestecate, sfidând logica și însuși bunul-simț elementar. De aceea, se cuvine să le recunoaștem și să le combatem îndată ce apar, demonstrându-le iraționalitatea principală și inutilitatea într-o viață duhovnicească echilibrată.

Autorii

FORME ERONATE DE EVLAVIE

Cu toate că majoritatea românilor se declară creștini ortodocși care țin la tradiția și cultura strămoșească, evlavia multora dintre ei este deviată spre forme eronate de manifestare a ei. Mai mult, există amestecată și în motivația lor religioasă o anumită obsesie terorizantă a „farmecelor” și „făcăturilor” necurate, obsesie care deseori îi paralizează în demersul lor rațional-iubitor către Dumnezeu. Relația de iubire cu Dumnezeu, liberă și conștientă, este astfel disprețuită și chiar înlocuită cu una contractuală, magică, marcată pregnant de o frică de natură ocultă. De aceea creștinii trebuie lămuriți în credință ca să nu se lase intimidați de meșteșugurile diavolului și ale proorocilor lui.

1. Credință și credulitate

"Credința este o putere de legătură care înfăptuiește unirea desăvârșită, nemijlocită și mai presus de fire a celui ce crede, cu Dumnezeu Cel crezut"². Ea presupune deci, deschiderea omului, prin puterea harului dumnezeiesc, către dialogul iubitor cu Dumnezeu. Iar actul de credință angajează omul întreg, cu tot sufletul și cu tot trupul. Credința nu e doar o adeziune intelectuală la învățătura creștină despre Dumnezeu, ci este un mod de viață susținut de harul divin. De fapt este răspunsul mulțumitor al omului la chemarea iubitoare a lui Dumnezeu, Cel ce ne-a iubit mai întâi și S-a descoperit nouă. Credința se bazează, așadar, pe acceptarea

² Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Răspunsul 33 către Talasie*, în *Filocalia*, vol. 3, București, 1993, p. 131.

făgăduințelor lui Dumnezeu Care ni Se descoperă prin Iisus Hristos și pe împlinirea poruncilor Lui în viață.

Credința folosește puterile rațiunii, dar descoperă omului taine, realități duhovnicești și dumnezeiești superioare rațiunii și, prin aceasta, dă omului un nou orizont în cunoașterea lui Dumnezeu și a lumii zidite de El. Prin „credința lucrătoare prin iubire” (Galateni 5.6), omul Îl întâlnește pe Dumnezeu, Cel ce este mai presus de toate, se unește iubitor și înțelegător cu El, se face el însuși templu sfințit al lui Dumnezeu și centru de iradiere a iubirii Lui între semenii.

Credulitatea însă, ca stare de acceptare simplă, fără discernământ și fără rezerve a unor învățături, este o atitudine nefirească și păguboasă a omului leneș față de cele ale vieții spirituale. Acesta caută și așteaptă mereu soluții ieftine, fără nevoie, fără Cruce adică, nu-și folosește trezvia și rațiunea în posibilitățile lor firești, ci și le adoarme printr-o nepunere a lor în lucrare devenind astfel o țintă foarte ușor de atins de către cei care nu doresc mântuirea oamenilor.

Astfel, speculând neștiința și naivitatea multora în materie de viață religioasă, numeroși prooroci, mediumi și vindecători, apăruiți mai ales în ultimii paisprezece ani, unii mai exotici, alții mai tradiționaliști, le exploatează credulitatea, într-un mod plin de viclenie. Iar oamenii slabi și neștiutori, care cad în plasa înșelării aruncată de acești impostori, pe lângă paguba materială suferită - nu mică -, deseori își pierd și sănătatea fizică și spirituală. Și încă nu sunt puține cazurile de deznădejde, de lepădare de Ortodoxie³ și, deci, de mântuire, prin care diavolul și ucenicii lui își măresc palmaresul criminal.

³ Sunt oameni (tineri mai ales) care, după ce trec prin fel de fel de „experiențe spirituale”, ajung la o stare critică de disperare și de neîncredere în ceilalți, stare ce le produce o izolare de semenii și un

2. Falsul misticism

„Este semnul rușinos al unei stări religioase înapoiate sub raport intelectual și moral, mai bine zis tristul certificat al decăderii de la însăși starea de religiozitate la aceea de magie, caracteristică popoarelor primitive stăpânite de pâcla groasă a ignoranței, de marasm moral. De aceea în primul rând, este nevoie ca aceste suflete să fie ridicate la adevărata credință, la spiritualitatea autentică, la o viață morală superioară, pentru ca Biserica să urmărească cu strășnicie purificarea vieții religioase a credincioșilor din sânul ei, de falsul misticism.

Ca să dăm o definiție aproximativă a falsului misticism, am putea spune că el **„este o dispoziție a sufletului, care așteaptă sau vede la tot pasul un miracol, caută sau vede neconținut vedenii și îmbracă pe fiecare persoană mai deosebită în aureolă supranaturală”**.⁴

dezechilibru psihic adesea ireversibil. Sunt tineri care, din neștiință, din exaltare sau din mândrie își ruinează viața, epuizându-și energiile sufletești și trupești prin yoga și prin alte practici oculte, ajungând fie în robia patimilor și a ereziilor, fie la boli psihice, fie chiar la suicid. Însă și pentru ei oricând este timp de pocăință, de înviere din păcat, prin Hristos și în Biserică.

⁴ Preot Prof. Dumitru Stăniloae, *Formele și cauzele falsului misticism*, în revista „*Studii Teologice*”, nr. 5-6 din 1952, p. 251. Am preluat expresia *fals misticism*, deoarece servește mai bine expunerii noastre, în sensul în care l-au folosit atât Părintele Stăniloae, cât și Î.P.S. Antonie Plămădeală. Termenul *misticism* s-a acreditat în afara Bisericii, însemnând o experiență spirituală de obicei contrafăcută, irațională, dezechilibrată. În teologie, se folosește specificarea de *fals misticism* pentru a se ocoli confuzia cu viața mistică autentică trăită prin Sfintele Taine și prin celelalte rânduieli ale Bisericii.

Departate de aparențele atractive și performanțele metafizice senzaționale oferite de falsul misticism, viața spirituală în Ortodoxie presupune o creștere morală a omului credincios, creștere fără de care orice experiență religioasă își pierde legitimitatea. Sfinții Părinți au formulat cel mai limpede învățătura despre treptele desăvârșirii creștine sau ale urcușului duhovnicesc⁵. Cea dintâi treaptă, întotdeauna ocolită sau doar simulată de falșii mistici, este curățirea sufletească și trupească de patimi (treapta nevoițelor ascetice) fără de care nimeni nu poate spori și nici nu-L poate vedea (cunoaște, înțelege) pe Dumnezeu. Apoi urmează treapta contemplării duhovnicești a rațiunilor divine din natură și din Scriptură. Elanul minții în cunoașterea iubitoare a lui Dumnezeu, după ce au fost depășite toate piedicile păcatului, se intensifică progresiv pe măsura unirii cu Mântuitorul Hristos prin rugăciune neîncetată. Astfel, intrând în odihna iubirii dumnezeiești, omul pășește pe treapta a treia, a îndumnezeirii prin har, a părtășiei tot mai depline la viața și fericirea dumnezeiască.

Pe de altă parte, „credinciosul angajat de dezechilibrul său într-o experiență falsă stabilește relații arbitrare între cauze și efecte, face abstracție de corelația obiectivă și rațională dintre fenomene și se antrenează în excese și generalizări unilaterale. Mizează și pe false intuiții și principalizează sentimente nebuloase, accentuând până la exclusivitate, pe afectivitate în dauna vieții raționale, a simțirii raționale de care vorbesc Părinții. Ortodoxia a pus un accent deosebit pe paza minții și a inimii, pe introducerea minții în inimă, care

⁵ În Ortodoxie, creșterea spirituală a omului spre măsura bărbatului desăvârșit - Iisus Hristos – nu se săvârșește doar prin puterile omenești limitate, ci printr-o neîncetată sinergie (conlucrare) între nevoința omului și harul dumnezeiesc.

are și acest sens de colaborare a intelectului cu simțirea.”⁶

Plecând de la acest dezechilibru duhovnicesc între rațiune și simțire, între cunoașterea (și împrărierea trăirii) Tradiției Bisericii și simularea ei fragmentară la exterior, „credinciosul” angajat în false experiențe mistice se îndepărtează de reperele unei vieți religioase sănătoase, luându-și libertatea nu numai de a crea alte repere (cele proprii îi devin singurele normative), ci și de a le propaga între apropiații lui. Așadar, cunoașterea și asimilarea Tradiției ortodoxe autentice ferește orice credincios ortodox de excese, de exagerări și de erori dogmatice și mistice, uneori chiar fatale mântuirii personale și comunitare prin Biserică.

2.1. Cauzele falsului misticism

Cauzele falsului misticism sunt multiple. De cele mai multe ori ele se conjugă în proporții diferite de la caz la caz, nuanțând într-un fel specific fiecare deviere mistică. Le putem, totuși, prezenta în felul următor.

a) Unele sunt cauze ivite dintr-o viață spirituală degenerată în **superstiții și practici oculte**. „Mulți dintre cei care practică formele magiei și ale superstiției socotesc că nu păcătuiesc față de Dumnezeu, ci chiar Îl servesc. Ceea ce dă practicilor magice un caracter de fals misticism este convingerea celor ce recurg la ele că intră oarecum în contact cu lumea de dincolo, supranaturală.”⁷ Tocmai această ofertă a contactului și a ajutorului imediat ce vine din lumea nevăzută atrage mulți oameni spre respectivul domeniu. Superstiția împreună cu erezia

⁶ Î.P.S. Antonie Plămădeală, *Falsul misticism. Încercare de tipologie*, în volumul *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*, Colecția Axios, Editura Pronostic, București, 1995. p. 326.

⁷ Preot Prof. Dumitru Stăniloae, *Op. cit.*, p. 252.

și ateismul formează triada infernală cu care diavolul ametește mințile oamenilor, deviindu-i de la dreapta credință în Dumnezeu spre căile pierzării veșnice.

b) Alte cauze sunt crizele patologice, **bolile și deranjamentele psihice**, care produc și alimentează deseori falsul misticism. Unele tulburări și stări de boală se datorează multora dintre așa-numitele viziuni și comunicări cu ființe din alte lumi. „Ele sunt susținute însăși de o frământare religioasă în cei ce le produc, ca și în cei care le acceptă, spre deosebire de manifestările ocultismului care sunt lipsite de o frământare religioasă, deși sunt însoțite și ele de un fior al întâlnirii cu nevăzutul. Dar, dacă privim atent, observăm că și frământarea religioasă la subiectele producătoare de false viziuni este bolnăvicioasă”⁸.

c) Între **cauzele morale** ale evlaviei false amintim *ignoranța, lăcomia și prezumția* (închipuirea de sine). Deseori azi, mentalitatea magică, lăcomia și prezumția, se întâlnesc în unul și același impostor care, exploatând ignoranța creștinilor, devine promotorul pe scară largă al unor experiențe și fenomene paranormale.⁹ Însă „formele epidemice ale falsului misticism sunt un semn trist de înapoiere religioasă generală și un certificat rușinos pentru păstorii sufletești ai unui popor. (...)”

Neștiința este, așa cum spunea Sfântul Marcu Ascutul, maica tuturor relelor. Ea este unul dintre cei trei uriași puternici ai diavolului (alături de uitare și nepăsare), sub ocrotirea cărora se furișează toate patimile în suflet. De aceea, omul are datoria să lupte neconținut

⁸ *Ibidem*, p. 257.

⁹ Vezi și partea a doua a lucrării de față.

pentru alungarea din sine a neștiinței. (...) La adăpostul ignoranței se instalează în suflet și falsul misticism.”¹⁰ Din ignoranță și neștiința crasă a naturii și legilor ei apare o gravă confuzie între lumea naturală și cea supranaturală, deprecindu-le pe amândouă și neapreciind niciodată raportul just dintre ele. Or, a pune intervențiile supranaturale și personale ale lui Dumnezeu în rând cu manifestările unei naturi impersonale înseamnă a uita că trebuie să trecem prin granița învierii cu Mântuitorul Hristos pentru a ne întâlni cu lumea supranaturală. Iar cine consideră obiecte și lucrări ale naturii drept acțiuni „divine” supranaturale, făcând o totală abstracție de relația sa și a lumii cu Hristos, acela nu se ridică la Dumnezeu adevărat, Cel mai presus de natură, ci se închină la idoli, și prin ei, la demoni.

„Dar falsul misticism e alimentat nu numai de o ignoranță de ordin intelectual, ci și de **o ignoranță de ordin moral**. Datorită acestei ignoranțe, credinciosul așteaptă scăparea de anumite greutăți nu de la o îndreptare a vieții sale, ci de la miracole care îl dispensează de eforturi morale în vederea îndreptării vieții sale. Asemenea miracole i se promet nu numai de vrăjitori, ci din păcate, și de unii păstori sufletești, care prezintă rugăciunea lor ca deplin eficace prin ea însăși, fără să fie însoțită și de rugăciunea și îndreptarea morală a credincioșilor. (...) Rugăciunea își are totuși, rolul principal tocmai în faptul că se face piatră de hotar pentru o viață îndreptată sau susține o astfel de viață. De aceea, e necesară și rugăciunea credinciosului, nu numai a preotului, pentru scăparea de necazuri. Orice preot ar trebui, prin urmare, să facă ceea ce fac cei mai mulți: să folosească prilejurile când credincioșii vin să-i ceară

¹⁰ Preot Prof. Dumitru Stăniloae, *Op. cit.*, p. 263.

ajutorul pentru a scăpa de necazuri pentru a le da o învățătură despre viața pe care trebuie să o ducă. Sfinții Părinți arată neconținut cum întreaga fericire și mântuire a oamenilor depinde de virtuțile lor. (...) Trebuie să judecăm lucrurile cu sinceritate și să răspundem cinstit la întrebarea: în ce proporție se află în credincioșii noștri preocuparea pentru Jertfa și Învierea lui Hristos, pentru mântuirea prin împreună-răstignire cu El față de patimi, față de omul păcatului și al egoismului, cu preocuparea pentru scăparea din diferitele necazuri ale vieții prin tot felul de practici care nu au nici o legătură cu opera de răscumpărare a Domnului și cu angajamentele morale care decurg din ea? Să recunoaștem că toți avem o parte de vină pentru această situație, dacă nu pentru promovarea pozitivă a acestor practici și preocupări, semne ale necunoașterii înaltei esențe a creștinismului, cel puțin pentru puțină noastră râvnă în opera de luminare a credincioșilor!

O a doua cauză morală, care creează fenomene de fals misticism, este **lăcomia**. Lăcomia susține practicile vrăjitorilor¹¹, dar o întâlnim, din păcate, și la unii slujitori ai altarelor, care tolerează ignoranța religioasă a credincioșilor, dându-se drept făcători de adevărate miracole. Învățarea credincioșilor că scăparea de necazuri depinde, în primul rând, de o viață de muncă și seriozitate morală, nu convine nici acestor falși păstori, (pentru că pierde rolul de *fac-totum* bine remunerat), nici credincioșilor (căci le pune povara unor îndatoriri de viață și a unor responsabilități al căror gust nu se capătă decât cu vremea, după o anumită creștere moral-spirituală a omului). Predica stăruitoare, învățarea, sfătuirea credincioșilor nu sunt însoțite sau urmate

¹¹ Și ale altor „prooroci” care se declară făcători de minuni (n.n.).

numaidecât de o monedă, ca hârtiuța de la acatist. Și se preferă moneda credinciosului în locul mântuirii lui. Astfel, credinciosul e lăsat în întuneric, în loc să fie luminat neconținut asupra însușirilor lui Dumnezeu, asupra jertfei lui Hristos, asupra condițiilor morale cu ajutorul cărora omul poate crește în unirea cu Hristos și se poate mântui. Fără multă greutate, creându-și o faimă din interesele materiale, acești falși păstori încep să creadă ei înșiși că au puteri miraculoase.

Și iată cum o a treia cauză morală care susține falsul misticism este **prezumția**! Prezumția este specifică oricărei mentalități magice. Căci, în vreme ce mentalitatea religioasă cere smerit ajutorul lui Dumnezeu, mentalitatea magică, necunoscând pe Dumnezeu ca Persoană liberă, ci crezând doar în forțe impersonale, deci lipsite de libertate, socotește că poate dispune de ele, deci îl face pe credincios să se creadă superior lor. Dar, în păcatul acesta cad ușor și unii monahi. (...) Puterea lui Dumnezeu e cerută cu smerenie, rămânând ca Dumnezeu să o dea sau nu, după bunăvoința Lui. Cine se biziue pe puterile supranaturale ca pe niște puteri ce stau la dispoziția lui se arată ca fiind stăpânit de o mentalitate vrăjitoarească. Când vreun preot sau călugăr cere unei mame să-i aducă fotografia fiului dispărut și când, după ce i se aduce și privește la fotografie, declară pe un ton sigur «Ți-l aduc!» se comportă nu ca un reprezentant al religiei, ci al magiei, adică se socotește nu slujitorul smerit al lui Dumnezeu, ci dispunătorul anumitor puteri obscure.”¹²

Odată cu invazia sectelor neoprotestante s-a extins și la noi în țară mentalitatea pasivismului moral ce-și trage seva din teoria răscumpărării din protestantism:

¹² Preot Prof. Dumitru Stăniloae, *Op. cit.*, pp. 267-269.

Mântuitorul Hristos a săvârșit totul pentru om, acesta neavând altceva de făcut decât să-L accepte formal ca Domn, fără nici o străduință către sfințenie. Dar în Ortodoxie, Părinții insistă pe virtutea trezviei care ferește sufletul de încolăcirile duhului viclean și-l ține pe om cu mintea la Dumnezeu și cu picioarele pe pământ. Toată viața morală a acestor „creștini”¹³ este dominată, dacă nu și de patimi grosolane, cel puțin de mândrie și închipuire de sine. Sunt îmbătați de lăudăroșenie. Tocmai de aceea îi disprețuiesc pe ceilalți care nu sunt ca ei și în rugăciunea lor colcăie duhul necurat. Nelucrându-și credința prin fapte bune față de semenii (deoarece le consideră inutile mântuirii), ei se refugiază într-o lume imaginară, considerându-se „aleși” și mereu demni de mesaje și intervenții speciale ale lui Dumnezeu. Din cele prezentate până aici, se poate observa clar „o oboesală, o lipsă de curaj în fața vieții, **o teamă de viață**, un refugiu în falsa mângâiere că Dumnezeu sau cine știe ce forță supranaturală face totul în locul omului. E a patra cauză a falsului misticism. E un alt aspect al stării nesănătoase pe care o susține. (...) Omul trebuie să îmbrățișeze realitatea și în ea să lucreze. E greșit să o lase pe aceasta în seama lui Dumnezeu, iar el să se refugieze fricos în lumea ireală a visurilor. Falsul misticism este în definitiv fuga de realitatea creată de Dumnezeu într-una visată de om, o fugă de realitatea prin care se ajunge la Dumnezeu în una care nu are nici o ieșire, nici un drum spre Dumnezeu.”¹⁴

2.2. Formele falsului misticism

Formele falsului misticism sunt și ele multe. Trăgându-și puterea din izvoarele prezentate până acum,

¹³ Nu numai a sectanților, ci chiar și a unora dintre cei care se declară „ortodocși”.

¹⁴ Preot Prof. Dumitru Stăniloae, *Op. cit.*, pp. 271-272.

falsul misticism se ramifică, totuși, în trei direcții principale de manifestare. Le vom expune în continuare pe scurt, insistând asupra detaliilor doar acolo unde este nevoie.

a) Domeniul ocultismului, al magiei și al superstiției¹⁵ cu următoarele forme: practicile vrăjitoarești, descântecele, ghicirile și prezicerile (prin cuvânt, fie în stare de transă, fie pe baza interpretării unor semne și a visurilor), considerarea unor zile, numere sau evenimente ca norocoase, purtarea de talismane, astrologia, horoscopul, spiritismul, teozofia, bioenergia, radiestezia, parapsihologia;

Dumnezeu a interzis sub grele amenințări, aceste practici încă din Vechiul Testament¹⁶:

„Să nu alergați la cei ce cheamă morții, pe la vrăjitori să nu umblați și să nu vă întinați cu ei. Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru.” (Levitic 19, 31)

„De se va ridica în mijlocul vostru un prooroc sau văzător de vise și va face înaintea ta semn și minune, și se va împlini semnul sau minunea aceea, de care ți-a grăit el, și-ți va zice atunci: să mergem după alți dumnezei, pe care tu nu-i știi și să le slujim acelora, să nu ascultăm cuvintele proorocului aceluia sau ale celui văzător de vise, că prin aceasta vă ispitește Domnul Dumnezeuul vostru, ca să afle de iubiți pe Domnul Dumnezeuul vostru din toată inima voastră și din tot sufletul vostru. Domnului Dumnezeului vostru să-I

¹⁵ Se prezintă ca o cale comodă pentru că nu cere nici un efort moral, dar tocmai de aceea este o pantă pe care omul decade de la demnitatea de ființă liberă și spirituală.

¹⁶ Vezi și 2 Paralipomena 33, 1-6, unde sunt arătate păcatele apostaziei lui Manase: idolatrie, magie, fermecătorie, vrăjitorie, chemarea duhurilor morților.

urmați și de El să vă temeți; să păziți poruncile lui și glasul lui să-L ascultați; Lui să-I slujiți și de El să vă lipiți. Iar pe proorocul acela sau pe văzătorul acela de vise să-l dați morții, pentru că v-a sfătuit să vă abateți de la Domnul Dumnezeuul vostru, Cel ce v-a scos din pământul Egiptului și v-a izbăvit din calea robiei, dorind să te abată de la calea pe care ți-a poruncit Domnul Dumnezeuul tău să mergi; pierde dar răul din mijlocul tău.” (Deuteronom 13, 1-5)

Întâlnim și astăzi aceste practici demonice (poate chiar mai rafinate ca prezentare) amestecate deseori cu unele practici necanonice¹⁷, pe care toți impostorii și proorocii diavolului le fac publice prin mijloace de comunicare în masă. Sesizăm astfel o ofensivă susținută a demonismului și a păgânismului care asaltează azi, mai mult ca oricând, spiritualitatea creștină (în general) și cea românească (în special).

Fel de fel de vrăjitori, de ghicitori și de prezicători sau de posedăți ai unor „puteri paranormale”, își oferă serviciile pentru a dezlega farmece¹⁸, blesteme¹⁹,

¹⁷ Vezi și capitolul 5 al prezentei lucrări.

¹⁸ După ce le spun oamenilor că au asemenea „făcături” necurate, șarlatanii se și oferă să-i ajute să iasă din starea disperată pe care le-au inoculat-o prin sugestie. Deseori, sugestia vrăjitorului rămâne fixată în mintea omului vreme îndelungată, întreținându-i acestuia o stare de frică aproape paralizantă, o dependență aproape psihotică de vrăjitor. Apare și aici intervenția nevăzută a duhurilor rele care-i domină atât pe vrăjitor, cât și pe clienții lui.

¹⁹ Orice om care săvârșește păcatul cade sub blestemul lui Dumnezeu (ca și Adam) și sub farmecele diavolului. De aceea este nevoie de o purificare morală, de un efort fizic și spiritual pentru ca omul să iasă de sub dominația păcatului. Vrăjitorii vorbesc oamenilor de niște blesteme omenești care îi apasă pe oameni, dar nu le spun nimic de blestemul păcatelor proprii. Astfel, ei deturnează atenția omului de la relația lui cu Dumnezeu la orizontala lumii acesteia. Or, pentru a ieși

drumuri²⁰ și cununii²¹, pentru a descoperi autorii unor furturi, pentru a prezice viitorul²², pentru a-i ajuta pe oameni să iasă rapid din încurcături financiare sau de sănătate și pentru multe alte „rezolvări” ale problemelor familiale și sociale.

de sub blestemul păcatelor este nevoie de Spovedanie la preot, de rugăciune și de împlinirea canonului cuvenit pentru îndreptare.

²⁰ După spusele acestor speculanți, dacă cineva „are drumurile legate” în viață înseamnă că „nimic nu i se leagă” deoarece alții i-au făcut vrăji, iar el trebuie să scape de ele tot printr-un apel la vrăjitorie. Se vede și aici tendința de evitare a îndreptării morale a vieții. Or, pentru păcatele noastre ne îngăduie Dumnezeu tot felul de încercări și obstacole în viață, ca prin ele să ne oprească de pe calea pierzării și să ne aducă pe calea mântuirii.

²¹ „A dezlega cununile” cuiva înseamnă, în înțelesul total deformat al vrăjitoriei, a-l ajuta pe cineva să iasă de sub „legătura” unor farmece sau vrăji făcute de alții și să se (re)căsătorească mai repede. Unii tineri, după ce divorțează (neștiind că divorțul nu e o soluție ci un eșec), caută să fie dezlegată legătura Cununii lor de la Biserică prin vrăjitorie (numai ideea este o gravă abatere, darămite practica!). Fetele sunt cel mai adesea victimele acestor impostori, ele alunecând rapid într-o stare de frică și deznădejde, motiv pentru care umblă disperate din vrăjitoare în vrăjitoare. Or, înțelesul creștin real al dezlegării cununiilor este slujba de binecuvântare a tinerilor căsătoriți care se săvârșește în a opta zi de la Cununia lor. În unele părți ale țării, la nuntă, mirii își pun pe cap cununii (coronițe) din flori, flori ce simbolizează fecioria lor și proșteptimea noi familii. Aceste cununii sunt purtate de tineri până în a opta zi de la nunta lor, când merg la biserică și preotul li le desface de pe cap, citindu-le rugăciunile de binecuvântare. Observăm cum diavolul a reușit să devieze în mintea omului de azi sensul creștin adevărat al „dezlegării cununiilor” spre un înțeles total pervertit și opus.

²² Unii prezicători folosesc metode „consacrate” de ghicit (în cărți, în bobi, în palmă, în cafea, în vise, etc.), alții le deschid cartea (vezi capitolul cu practici necanonice), alții intră într-o transă din care „le spun totul”. Oricum, este și aceasta o sugestionare a „clientului” și o înșelare a lui.

Circulă și azi printre credincioși încă multe superstiții și idei fixe care duc oamenii la mari confuzii și buimăceli în credință. Exemplificăm câteva dintre ele:

1) legate de existența predestinației (soarta), a horoscopului sau zodiacului care dictează implacabil viitorul și viața omului²³;

2) legate de unele zile²⁴ (că marți sunt trei ceasuri rele), numere²⁵ (că 13 aduce ghinion) sau evenimente (că dacă te întorci din drum sau vezi un preot²⁶ sau îți taie o pisică neagră calea îți va merge rău, că dacă auzi o cucuvea cântând va muri cineva, că dacă treci pragul casei cu piciorul stâng sau dacă „te mănâncă nasul” nu vei reuși în ce vei face, etc.) considerate aducătoare de pagubă²⁷;

²³ De aceea mulți consultă horoscopul zilei sau prezicătorul pentru a ști de ce să se ferească sau ce să facă. Este și aici o formă de manipulare psihică a maselor prin sugestie și autosugestie.

²⁴ Toate zilele sunt create de Dumnezeu și sunt sub pronia Lui. Este o gravă eroare considerarea că ziua de marți e „mai puțin bună” decât celelalte. Iar diavolul și propria lor ignoranță îi pot ține pe oameni chiar toată viața într-o asemenea stare de rătăcire și frică. O altă greșeală este aceea că pe acatistele date vineri și duminică la biserică oamenii se roagă ca unei persoane „la sfânta zi de azi”, în loc să se adreseze lui Dumnezeu, Creatorul și Stăpânul timpului.

²⁵ Dintr-un asemenea fixism s-a născut ideea că alte numere sunt mai „norocoase” decât celelalte. Găsim și în unele „rețete duhovnicești” asemenea cifre magice atașate lumânărilor, picăturilor de ulei sfințit și bucățelelor de anafură, cifre care neapărat trebuie să fie respectate, fiind mai importante decât însuși actul de cult ce trebuie săvârșit cu sfiială, cu credință și cu dragoste.

²⁶ Vedeți ce pervertire a întâlnirii cu preotul? Or, preotul, care e trimisul lui Dumnezeu, aduce prin prezența și binecuvântarea lui prezența și binecuvântarea lui Dumnezeu.

²⁷ Tocmai pentru a preveni o eventuală întâmplare rea unii „bat în lemn” (altă superstiție destul de răspândită).

3) legate de unele obiecte care, atunci când sunt păstrate, „poartă noroc”²⁸.

Explicitarea bolilor trupului pe baza filosofiilor orientale, ca fiind cauzate de „dezechilibre și gâtuiuri ale circulației energiilor yin și yang” sau pe baza speculațiilor radiesteze ca fiind produsul influenței unor „interferențe malefice ale energiilor cosmice și telurice” nu are nimic comun cu Adevărul, deoarece omul nu este la discreția energiilor cosmice impersonale care-i strivesc existența și libertatea, ci este persoană infinit superioară lumii neraționale. Iar a susține predestinația cosmică dictată de stele (cum susține astrologia cu variațiunile ei pe aceeași temă – zodiacul și horoscopul) este o gravă erezie întrucât: *a*) îl face pe om inferior lumii neraționale care-i anihilează orice tendință de libertate, și *b*) omul nu ar mai avea răspunderea păcatului deoarece stelele i-au impus cu necesitate să facă totul²⁹.

Este departe de cei care practică și promovează formele de **spiritism și parapsihologie** intenția de a-L chema pe Dumnezeu cel Adevărat în ajutor. Dată fiind prezența multor erezii (contrare învățaturii lui Iisus Hristos și a Bisericii Ortodoxe) și superstiții în doctrina acestora, este limpede că ei nu lucrează cu Dumnezeu cel viu, ci cu un „dumnezeu” care i-a și inspirat în învățătura

²⁸ În vechime, aceste obiecte erau idolii, amuletele, feteșii, medalioanele unor zei, etc. Azi, ceea ce e foarte grav, unii cred că și iconițele și cărțile religioase de buzunar au aceeași folosință. Nu mai văd în ele sensul de a-i ajuta spre o relație personală de rugăciune și iubire către Dumnezeu, ci socotesc că simpla lor prezență în buzunar îi scutește de orice demers moral și duhovnicesc.

²⁹ În acest caz, vina păcatului este aruncată chiar asupra lui Dumnezeu, Cel ce a creat stelele și mișcarea lor. Aici se vede inspirația și intenția diavolului care-L urăște pe Dumnezeu și vrea ca și oamenii să-l urmeze.

lor pierzătoare de suflet și îi și ajută în „lucrătura” lor. De aceea, pentru a fi credibili în fața oamenilor care mai știu ceva despre Dumnezeu, acești prooroci ai satanei se îmbracă în „haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori” (Matei 7.5), afișându-și „credința” prin icoane pe pereți, prin diverse rugăciuni spuse la începutul ședinței și chiar prin sfătuirea clienților de a merge mai întâi la Biserică pentru ca „tratamentul” să aibă efect deplin³⁰. Diavolul invocat prin diverse practici și mantre³¹ rostite de ei într-o atmosferă hipnotică nu întârzie nici el să-și facă simțită prezența și acțiunea. Deseori, însuși proorocul intră în extaz sau în transă³², inducându-le prin sugestie aceeași iluzie și stare psihică și celor care-i suportă „tratamentul spiritist”. Cu toate că unii dintre cei care-l consultă simt o aparență de bine și chiar îi mulțumesc proorocului pentru aceasta, totuși, succesul aparține diavolului care urmărește pierderea sufletelor prin erezii și prin patimi, chiar în ciuda unui folos trupesc al omului consultat. Iată ce zice Însuși Mântuitorul Hristos referitor la asemenea prooroci:

„Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu în numele tău am proorocit și nu în numele Tău am scos demoni și nu în numele Tău minuni multe am făcut? Și atunci voi mărturisi lor: Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea.” (Matei 7. 22-23)

³⁰ Mulți bioenergeticieni și radiesteziști fac așa.

³¹ Cuvinte a căror repetare se consideră că provoacă imediat un efect sigur.

³² La mulți se poate distinge clar fenomenul posesiei demonice datorită unor mișcări rapide și a unor cuvinte necontrolate. Asemenea transă o trăiesc și sectanții penticostali când „vorbesc în limbi” inexistente și fără nici un folos.

Profețiile, semnele și minunile „paranormale” săvârșite de acești înșelători se pot explica prin aceea că ei folosesc conjugat mai multe metode: fraudă (trucajul, scamatoria), sugestia și iluzia colectivă și chiar conlucrarea directă cu diavolul³³. „Este un păcat grav pentru un creștin, fiu al Bisericii și al lui Hristos, să creadă că Dumnezeu are nevoie, pentru a Se descoperi oamenilor, de mesageri care ciocănesc în pereți și în mobile, fac să danseze mesele și să alerge paharele sau se pretează la cele mai ridicole și uneori, dezgustătoare exhibiții. Nu numai doctrina revelată, dar și cel mai elementar bun-simț respinge astfel de lucruri.”³⁴

b) Domeniul patologicului, cu forme mai ușoare sau mai puțin grave de manifestare, cu tendințe de extindere mai mult sau mai puțin accentuate;

Boala psihică, fie moștenită genetic, fie instalată prin educație (teroare în familie ori răsfăț), fie dezlănțuită în urma unor șocuri emoționale (bucurii euforice, crize sentimentale, rateuri în viață), generează în imaginația omului unele idei fixe, obsesii, halucinații și viziuni mai mult sau mai puțin religioase. Caracteristică psihopatologiei este prezența halucinațiilor, a vedeniilor cu conținut fantastic. „Dar, falsul misticism se întreține nu numai prin halucinații, ci și prin iluzii. La halucinație este mai întâi ideea, reprezentarea mintală, apoi senzația, sau imaginea cu aparență de realitate. La iluzie este întâi o senzație reală și apoi o idee, o reprezentare falsă despre ea, o interpretare greșită a ei. Dacă halucinația este mai ales, apanajul celor bolnavi, iluzia nu presupune

³³ Unii vrăjitori sunt efectiv vânduți diavolului care îi ajută din plin la realizarea scopurilor propuse în ședința de vrăjitorie.

³⁴ Diac. Prof. Emilian Vasilescu, *Spiritismul. O primejdie religioasă, morală și socială*, în revista „Studii Teologice”, nr. 7-9, 1953, p. 467.

numaidecât o boală.”³⁵ Ea apare în general acolo unde este o percepție superficială a realității și a vieții religioase, o confuzie și o ignoranță propice răspândirii falsului misticism.

Totuși, în unele forme patologice de fals misticism un rol important în întreținerea acestei atitudini îl deține folosirea substanțelor halucinogene (băuturi, droguri) și a muzicii (psihedelice) prin care „misticii” își provoacă rapid și-și întrețin vedeniile și extazurile. Cu toate că unii mistici psihopați își cunosc și recunosc starea de boală³⁶, sunt printre ei și unii care devin de bunăvoie înșelători ai buneii credințe a oamenilor, promovându-și în public cu mare avânt „profețiile apocaliptice”³⁷.

³⁵ Preot Prof. Dumitru Stăniloae, *Op. cit.*, p. 262.

³⁶ Deseori, boala psihică se instalează într-un om împătimit ca urmare a păcatelor personale sau ale părinților, păcate repetate până la stadiul de „a doua natură”. Degenerarea psihică și fizică ce o produc patimile, cumulată cu șocurile emoționale, poate fi cauza multor devieri mistice de natură patologică. Unii dintre acești oameni bolnavi sunt conștienți de păcatele lor și luptă cu ele, încercând să riposteze la obsesiile ce le revin din subconștient și la sugestiile înfricoșătoare ale diavolului, căruia nu-i convine să piardă pe cineva de client. Aici se poate vedea răutatea și violența duhurilor rele care „vatămă și schimbă mintea omenească” (*Molitfa a patra* a Sfântului Ioan Gură de Aur, vezi în *Aghiazmatar*).

³⁷ Ca în cazul „profeților” Hâncu și Istrate, cei care au creat o mare panică între oameni tot proorocind cutremure din 2000 încoace. Sectanții sunt dominați și ei de aceeași teroare a sfârșitului cu care îi molipsesc și pe prozelitii lor. Ei sunt mai degrabă făcători de tulburare decât făcători de pace. Iar cei ce fac yoga spun că prin anii 2100 un asteroid uriaș va lovi Pământul și va provoca un adevărat dezastru cosmic, motiv pentru care ei se mobilizează într-o acțiune colectivă de respingere a asteroidului, așezându-se toți la fiecare 3 ore cu fața și cu palma dreaptă întinsă spre nord. E într-adevăr ridicol. De ce nu se roagă la Dumnezeu, Cel ce are toată puterea în cer și pe pământ, și se amăgesc cu ideea că ar putea rezolva ei singuri problema (care, real, nici nu există)? Din mândrie,

c) Domeniul ignoranței și al relei credințe, cu nenumăratele lui expresii, atât la nivel individual cât și social.

Ca o consecință firească a secularizării globale, tot mai mulți oameni se complac într-o stare „căldică”, fără nici o angajare susținută în viața morală și rațională. E mult mai comod să împlinești formal și exterior niște rituri de cult decât să te străduiești să înțelegi și să trăiești curat credința ortodoxă. De aceea, foarte mulți impostori, mânați de rea-credință, propun azi o serie de „rețete sigure” care în mod automat îl pun pe omul credul într-o bună relație cu Dumnezeu sau îi rezolvă imediat toate problemele³⁸.

Deseori azi, aceste tendințe de fals misticism sunt atât de amestecate încât este foarte greu să le distingi originile și scopurile după care se desfășoară în societate, mai ales când în spatele multor mișcări de degenerare religioasă³⁹ sunt și cercuri politice internaționale anticreștine⁴⁰.

bineînțeles. Însă tema cataclismelor apocaliptice este reluată obsesiv și în filmele americane unde sfârșitul iminent al omenirii este evitat prin intervenția “minunată” a unor super-eroi, salvatori ai Pământului.

³⁸ Conștienți sau nu, și sectanții neoprotestanți se numără printre aceștia.

³⁹ Ca de exemplu mișcarea sincretistă New Age, care amestecă rătăcirile păgâne cu învățăturile creștine, diluând și relativizând Adevărul Revelației dumnezeiești.

⁴⁰ Nu este nevoie să mai spunem că Masoneria are obiective clar anticreștine, sprijinind școli și inițiind adevărate curente de manipulare psihică prin hipnoză și sugestie în masă. Scopul acestora este scopul diavolului: abaterea de la calea mântuirii prin Iisus Hristos și pierzania oamenilor.

Pe baza premiselor expuse mai înainte, se profilează pe plan mondial o altă formă a falsului misticism, o formă cosmopolitistă, o revigorare și o integrare globalizantă a tuturor „spiritualităților” păgâne (tradiționale, orientale și occidentale) în felurite **sincretisme filosofico-religioase** care exaltă mândria antropocentrică și spectacolul. Într-adevăr, este o mare performanță să aduni în aceeași „nouă spiritualitate” raționalismul sufocant și sentimentalismul nebulos, activismul social și imoralitatea, umanismul ateu și panteismul dezumanizant, reunind teorii doctrinare contradictorii într-o sinteză care se propune treptat lumii ca „religia viitorului”, ca „religia” cea fără Dumnezeu a unei noi ere mondiale. Aceasta este, de fapt, perspectiva tristă a unei lumi tot mai secularizate, tot mai descreștinate: instalarea urâciunii pustiirii în locul cel sfânt. Or, Ortodoxia are de spus un cuvânt greu la această grea cumpănă a istoriei, ea fiind singura cale de mântuire și de unire a oamenilor cu Dumnezeu prin Mântuitorul Iisus Hristos, Capul și Mirele Bisericii.

3. Tipuri de persoane pseudo-duhovnicești⁴¹

Promotorii unor învățături și practici noi, exponenți ai falsului misticism, străini de Tradiția și de Duhul Bisericii Ortodoxe, sunt adesea oameni nelămuriți în probleme de morală, de credință și de viață bisericească. Alteori însă, ei sunt de-a dreptul impostori care folosesc

⁴¹ Clasificarea prezentată mai jos este rezumată din lucrarea Î.P.S. Antonie Plămădeală, *Op. cit.*, sq. pp. 345-355. Noi ne vom ocupa în continuare numai de devierile mistice și practice prezente în „evlavie” pe care unii și-o declară ca ortodoxă, deși cele expuse sunt valabile și pentru alții.

minciuna ca metodă de îmbogățire materială și de alterare a bunei credințe a oamenilor cu care ei vin în legătură⁴².

3.1. Tipul patologic

Tipul patologic, psihopatul, a cărui vocație mistică apare datorită unor deranjamente psihice personale, este un tip de obicei, activ, având numeroase „convorbiri cu Dumnezeu” și „vedenii de sus” prin care își alimentează mândria cu investirea unor misiuni importante chiar pentru omenirea întreagă.

Între acești autointitulați „prooroci”, unii sunt psihopați confirmați de știința medicală, iar tratarea lor necesită și o intervenție clinică (tratament, internare în spital). Alții însă, a căror boală nu e întotdeauna și pentru toți evidentă, se dau drept reprezentanți ai unei spiritualități autentice, cucerindu-și adepții prin convingerea puternică în ceea ce spun, convingere susținută și prin manifestări exterioare agresive, uneori chiar ridicole și prin „rețete” proprii de spiritualitate.

Totdeauna se dau pe sine drept mari personalități⁴³ și țin neapărat să fie considerați ca atare, mergând uneori, până la sacralizarea propriilor persoane și obiecte (delir de grandoare). Au adesea „vedenii în duh” sau „convorbiri cu îngeri”, despre a căror valoare nu se

⁴² În general, proorocii mincinoși aduc cu ei o serie de erezii doctrinare și de practici cu care se manifestă în public. De exemplu, proorocii cu iz oriental aduc cu ei teoriile eretice ale predestinației și reîncarnării, teorii nelipsite din suportul doctrinar al celor care se ocupă cu yoga, astrologia, bioenergia, radiestezia, parapsihologia, etc.; pentru toți acești oameni rătăciți există încă șansa și calea revenirii în sânul Bisericii: lepădarea definitivă de diavol (și de toate lucrurile lui) și unirea cu Mântuitorul Hristos prin Sfintele Taine și virtuțile creștine.

⁴³ Mesageri, trimiși speciali, mediumi, etc.

consultă niciodată cu Biserica și pe care niciodată nu le raportează la reperele dumnezeiești ale Sfintei Scripturi și ale Sfintei Tradiții. Duhurile cu care comunică le dau un fel de autonomie în cele spirituale, întărindu-le convingerea propriei infailibilități astfel încât ajung să se propovăduiască pe ei înșiși și nu pe Dumnezeu⁴⁴. Unii ca aceștia nu cunosc nimic despre smerenia adevărată, despre dreapta socotință, despre deosebirea duhurilor, virtuți absolut necesare oricărui creștin drept-măritor.

Toți acești „prooroci”, având „comunicări directe cu Dumnezeu”, se cred mai presus chiar și de Sfânta Scriptură pe care o folosesc ca să-și argumenteze „misiunea”, făcând de obicei, propagandă de grup, sacrificând orice pentru grup, chiar logica, bunul simț și omenia, provocând mari crize sufletești în ascultătorii naivi și nepregătiți, și aproape terorizându-i cu propriile lor obsesii și neliniști. Lângă ei nu ai sentimentul seninătății, al odihnei și al bucuriei pe care-l trăiești la întâlnirea cu un om îmbunătățit, ci o teribilă încrâncenare și teamă; sunt făcători nu de pace, ci de panică. Apogeul dezechilibrului îl ating fanaticii, manevrați clar din umbră de duhurile viclene care-i aruncă în excese și exagerări cu totul străine de viața Bisericii.

3.2. Tipul primitiv, credulul

Tipul primitiv, credulul este omul sănătos la minte și la trup, dar care din motive de neputință intelectuală este aproape totdeauna ignorant; deseori se mulțumește cu „lămuriri” strâmbe și poate fi ucenic credincios al unui

⁴⁴ „Profeteasa” Vassula este un exemplu grăitor. Toate cărțile ei sunt pline de manifestările unui duh care are nevoie să se prezinte de fiecare dată și care o încurajează, stimulându-i mândria. Toți acești „aleși” ignoră voit sau nu mărturisirea Sfântului Apostol Pavel: „*Nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Hristos!*” (2 Cor. 4,5).

„prooroc” de tipul întâi. Totuși, se poate îndrepta mai ușor, se poate educa prin cateheză.

În predicile lui, acordă prioritate unor lucruri minore ca regulile de mâncare, de somn, de îmbrăcăminte, de respectarea *ad litteram* a unor rânduieli bisericești; obsedat de tipic, are o credință neluminată de rațiune, consumând excesiv cărți și cărțile apocrife (gen *Epistolia*, *Talismanul Mântuitorului*, *Visul Maicii Domnului*, îndoielnica scriere *Evanghelia după Toma*, etc.). De aici, groaza aproape paralizantă care-l îndeamnă să execute, fără vreo cercetare lucidă, tot felul de „rețete sigure” care circulă între cei de o stare cu el.

Credinciosul „primitiv” este robul formelor care fără Duh sunt moarte, fără sens; iar practicarea automată, exterioară, riguroasă și fără cârtire a acestor rețete devine atunci un act de magie. În fond, atenția omului îi este deviată de la întâlnirea conștientă și vie cu Dumnezeu, cu Iisus Hristos, la simple practici care prin ele însele pot oferi senzația falsă a unei vieți cât se poate de religioase. Astfel, omul se poate desfigura treptat reducându-și demersul duhovnicesc doar la repetarea exterior-formală a unor rânduieli (mai mult sau mai puțin bisericești) fără a-și lumina gândirea cu înțelesul lor. Se crede lesne împăcat cu Dumnezeu prin execuția corectă și la timp a formulelor din rețetă, după care își poate lua libertăți morale, apărât de faptul că această împăcare e astfel sigură și ușoară. Tipul primitiv, frecvent printre habotnici și neinstruiți, printre sectanții extremiști și adepții vechiului calendar la noi, nu-i poate afecta totuși, pe oamenii care au o cultură și pregătire religioasă cât de mică și obișnuitul bun-simț românesc. El poate antrena, însă, mulțimi rămase încă la o mentalitate înapoiată și poate da mult de lucru slujitorilor Bisericii deoarece

strâmbă cu totul spiritul larg, înțelegător și iubitor al Ortodoxiei.

„Dacă tipul patologic trebuie internat și vindecat, tipul primitiv trebuie lămurit prin mijloacele pe care Biserica le are la îndemână.”⁴⁵ Deseori credincioșii cu cunoștințe religioase reduse, mai ales femeile exaltate și căutătorii de sfinți la tot pasul, incapabili să discearnă duhurile, îl ajută pe un astfel de „propovăduitor” să ajungă „vedetă duhovnicească”, mai ales dacă cel urcat în „top” e călugăr. Rețetele lui sunt mult mai bine primite decât ale preoților mireni (chiar dacă aceștia sunt trăitori autentici, ireproșabili, ai Ortodoxiei), iar numele-i ajunge unitate de măsură a evlaviei.

3.3. Impostorul

Impostorul sau „misticul” mascat vine cu gândul precis de a induce în eroare persoana și valoarea sa, simulând sfințenia pe care, de fapt, n-o poate realiza și prin aceasta asemănându-se cu întâiul impostor, ocrotitorul lui (diavolul). Precum acela a vrut să fie ca Dumnezeu, așa și acesta vine ca (un) Hristos, ca profet, ca om sfânt și luminat. Impostorul și fățarnicul, „lupi îmbrăcați în haine de oi” (Matei 7, 15), simulează și, totodată, deformează (discreditează) conținutul doctrinar al Ortodoxiei, urmărind intenționat înșelarea bunei-credințe a celorlalți. Resortul interior care-i stimulează în avânt și în perseverență, uneori chiar în eforturi ascetice exagerate, e un orgoliu nemăsurat, o sete demonică de celebritate, pe lângă interese materiale, ce nu sunt deloc de neglijat. Prin felul de a vorbi, de a se mișca, de a simula minuni, de a profeti, impostorul face „scamatorie” spirituală dezbinând credința și derutând pe credincioși;

⁴⁵ *Ibidem*, p. 346.

el începe în Biserică, dar sfârșește în afara ei. Impostorul se folosește de Evanghelia lui Hristos nu pentru folosul Bisericii și al credincioșilor, ci doar pentru folosul propriu.⁴⁶

Toate persoanele pseudo-duhovnicești care apar peste noapte, provocând și promovând curente (mișcări) de evlavie falsă, se „recrutează”, în general, prin imitație; cei care cad victime învățăturilor și practicilor unor asemenea „prooroci mincinoși” fac dovada credulității și a comodității (leneviei) lor duhovnicești, a necunoașterii elementare a dreptei credințe, a Tradiției ortodoxe autentice și a netrăirii ei.

4. Demascarea și combaterea „falșilor mistici”

Omul cu adevărat duhovnicesc nu-și face și nici nu încurajează la alții reclama propriilor virtuți; „poziția sigură în spiritualitatea ortodoxă este cea din smerenie; aceasta este, de fapt, criteriul ei absolut. Cei care au fost și au rămas în smerenie au putut să se bucure de daruri duhovnicești reale, au putut să le păstreze și au putut folosi și pe alții cu ele. Pe aceștia îi impune Însuși Duhul Adevărului, Duhul Bisericii întregi Care lucrează printr-înșii, Duh care respiră nevăzut și discret prin toată lucrarea lor, iar sentimentele pe care le angajează în credincioși nu cad sub cenzura îndoielii. Dacă un asemenea om are și o vocație misionară, el o întreprinde cu sfat, fără grabă, desfășurând-o progresiv, în timp, fără publicitate, fără „eu” la orice pas și fără adunare de „partizani”.⁴⁷

⁴⁶ *Ibidem*, sq. pp. 347-354.

⁴⁷ *Ibidem*, p. 356.

De aceea, din momentul apariției unui nou „prooroc”, se cuvine ca Biserica, prin preoții și învățătorii ei, să-l cerceteze și să-l caracterizeze în public imediat, după criteriile următoare:

1) în legătură cu persoana lui: dacă este sau nu sănătos la minte, smerit, evlavios, bun cunoscător al Ortodoxiei, lipsit de patimi;

2) în legătură cu mesajul lui: dacă nu e în contradicție cu datele Revelației dumnezeiești, dacă nu are contradicții interne, dacă nu inovează, dacă e moral, dacă e serios și limpede;

3) în legătură cu urmările prezente sau eventuale pe care le-ar putea avea promovarea și propovăduirea lui.

Biserica nu trebuie să tolereze sau să aștepte maturizarea cazurilor de fals misticism; extinderea unor asemenea cazuri poate genera secte și chiar erezii. Nu trebuie îngăduit (atenție!) ca turma lui Hristos să fie dezbinată!

Primul lucru care trebuie făcut după identificarea falsului este contracararea lui cu toate mijloacele misionare pe care rânduiala bisericească le prescrie. Tratatările politicoase și așteptarea ca acești „prooroci” să dea singuri faliment nu sunt indicate întrucât le prelungesc autorizația de a înșela. Dialogul și cateheza cu cei căzuți în rătăcire sunt metodele principale pentru aducerea lor în perimetrul Ortodoxiei trăite și explicitate de Sfinți. În general, **într-o formă de fals misticism, inspirată sigur nu de Duhul Adevărului, oamenilor li se oferă noutatea, senzaționalul, mirajul unor experiențe mai deosebite, accesul la unele „taine” descoperite doar câtorva „aleși”, aflarea unor profeții și chiar exersarea unor „semne și minuni paranormale”**. Aceste experiențe, precum vedem, nu intră în viața normală a unui bun creștin ortodox, luminat,

care-și păzește sufletul pe drumul lin și drept al sfințeniei. Ele de fapt, nu sunt cuprinse în cele nouă Fericiri ale Mântuitorului.

5. Unele practici necanonice

Dacă în evlavia sănătoasă atenția omului este centrată pe relația lui de iubire cu Dumnezeu și cu semenii, pe prețuirea celuiilalt prin smerirea de sine, în falsul misticism în centru nu mai e loc nici pentru Dumnezeu, nici pentru semeni, deoarece totul este ocupat de propria persoană închisă în sine⁴⁸, suficientă sieși, separată de semeni prin mândrie. Iubirea conștientă a lui Dumnezeu și a semenilor e înlocuită, în consecință, și în planul trăirii liturgice cu anumite practici și „ritualuri de cult” noi și nerecunoscute de întreaga Biserică.

În Ortodoxie, toate rânduilele liturgice, fiind actualizări ale momentelor principale din istoria mântuirii noastre, sunt creatoare de smerenie și de comuniune între oameni căci aduc credincioșilor conștienți harul Duhului Sfânt, harul Duhului Iubirii dumnezeiești. În toate rânduilele de cult lucrează Însuși Mântuitorul Hristos – izvorul harului – printr-un dialog iubitor și rațional cu noi, și ne angajează și pe noi la iubire unii pentru alții. De aceea, să fim clar înțeleși că nu aprinsul mecanic a 9 lumânări sau acatistele date la 7 biserici simultan sau împlinirea strictă a pravilei de post și rugăciune cu gura sau intrarea în vreo grupare de „elită duhovnicească” ne ajută automat la mântuire, ci păzirea poruncilor lui Hristos în Duhul întregii Biserici. Mulți evită pe cât pot Taina Spovedaniei, canonul de pocăință și virtuțile creștinești absolut necesare mântuirii și se îndreaptă spre

⁴⁸ Și în propriile interese pământești.

„rețete sigure” de genul „9 Masluri”⁴⁹, „rugăciuni de 9 zile consecutive”, descântece și tratamente pe la tot felul de țișgânci, prooroci, paranormali, etc. Cu durere, sesizăm astăzi în Biserică o adevărată invazie a păgânismului prin mentalitatea magică prezentă la tot mai mulți credincioși.

Evitând intenționat (din motive pur pământești) sau nu catehizarea credincioșilor în direcția creșterii lor morale și duhovnicești, unii păstori sufletești acreditează și întrețin o serie de practici necanonice, practici care, pe de o parte le duc faima de mari „făcători de minuni”, iar pe de altă parte țin oamenii într-o stare de confuzie spirituală ce degenerază treptat într-o mentalitate magic-fetișistă. „Prin practici de felul acesta nu se mai servește opera de educare și spiritualizare a sufletelor prin religie, ci sub forme creștine se servește opera de scufundare a lor în imoralitate și în întunericul și robia unor puteri obscure care se dezlănțuie prin practici de sugestie și de magie.”⁵⁰

5.1. Exemple

Poate unora dintre practicile enunțate mai jos nu li se poate nega un oarecare folos de moment (e mai mult o autosugestie), totuși, ele nu pot fi acceptate ca autentice-bune întrucât sunt fie riscante, fie deviate de la sensul lor real, fie chiar profanatoare ale Tradiției autentice. Unele dintre aceste practici sunt întreținute de către unii preoți sau călugări, altele de creștini mireni, bineînțeles promotorii lor încadrându-se în tipologia expusă mai înainte.

⁴⁹ Mulți cred că numărul de 9 este mai important decât atenția lor la slujbă și decât urcușul lor moral absolut necesar.

⁵⁰ Preot Prof. Dumitru Stăniloae, *Op. cit.*, p. 267.

Unele sunt inovații și improvizații liturgice⁵¹, altele sunt deformări voite⁵² ale rânduielilor liturgice consacrate în Tradiția Bisericii Ortodoxe, altele sunt de-a dreptul „rețete băbești” cu origini în vrăjitoria populară.

Iată o enumerare a câtorva dintre cele dintâi:

- deschiderea cărții (sau a Pravilei sau a Psaltirii sau a Sfintei Evanghelii, uneori la sfârșitul Sfântului Maslu) pentru a iscodi viitorul⁵³, urmată de tâlcuirea fragmentului de text ce cade mai întâi sub ochii „credinciosului”⁵⁴ care eventual a ținut trei zile de post negru⁵⁵;

- împărțirea de pârțicele (miride) luate de pe Sfântul Disc și date „credinciosului” cu mențiunea că „ele sunt mai mari în sfințenie decât aghiazma și anafura

⁵¹ Vezi și articolul Pr. Prof. dr. Nicolae Neca, *De ce este necesară și obligatorie uniformizarea liturgică în Biserica Ortodoxă Română*, în „*Vestitorul Ortodoxiei*”, nr. 225, 15 iunie 1999.

⁵² Toate putând fi denumite generic „născociri popești”, nu toate având însă aceeași gravitate.

⁵³ Practică destul de răspândită și încurajată chiar prin unele mănăstiri. Vezi un răspuns detaliat la Pr. Prof. dr. Nicolae Neca, *Biserica și cult pe înțelesul tuturor*, Editura Europartner, București, p. 175.

⁵⁴ Sensul corect este „credulului”.

⁵⁵ Vezi și la Părintele Ilarion Argatu, *Sfaturi duhovnicești*, p. 12 (material bătut la mașină, circulă printre credincioși; acest material se găsește publicat selectiv și în „*Porunca iubirii*”, revistă de spiritualitate creștin-ortodoxă, nr. 5, 6 / 1999 și 1 / 2000, editată la Sibiu de Asociația pentru isihasm). Practici eronate de felul acesta sunt promovate și de Preot Alexandru Argatu, în *Viața Arhimandritului Ilarion Argatu*, Editura Plumb, Bacău, 2000. Sfaturile date în paginile 92-95 și 120-125 întrețin în gândirea oamenilor ideea unei salvări automate, magice, doar respectându-se cu strictețe regulile exterioare ale unui canon.

și se iau după o zi de post total”⁵⁶ (de unde invenția asta?);

- oficierea unor „rugăciuni și slujbe speciale” pentru cei care s-au sinucis⁵⁷, pentru cei morți în erezie, pentru pruncii avortați⁵⁸, lucru neadmis de Biserică;

- omiterea exorcismelor de la Botez;

- săvârșirea, din comoditate, a Tainei Botezului numai prin stropire sau turnare⁵⁹;

- rebotezarea celor bolnavi de epilepsie sau a copiilor „pentru a se alunga răul din om și casă” sau scoaterea copilului din casă printr-un geam spart dându-i un alt nume⁶⁰;

- „botezul” morților⁶¹ sau al unor păpuși sau cârpe pe 7 ianuarie în locul copiilor avortați care-și „primesc”

⁵⁶ *Ibidem*, p. 1.

⁵⁷ Pentru alte detalii puteți consulta Pr. Prof. dr. Nicolae Necula, *Tradiție și înnoire în slujba liturgică*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1996, p. 269.

⁵⁸ Părintele Ilarion Argatu, *Op. cit.*, pp. 9-11. Mai circulă printre creștini un „Acatist de pocăință” pentru femeile care au făcut avort. Și prin această producție specializată pe un singur păcat se poate ajunge la o repetiție mecanică, exterioară, care creează ideea că prin ea se pot ocoli căința inimii, înnoirea vieții în Hristos și canoanele Bisericii.

⁵⁹ Practica, din nefericire, este foarte răspândită în Ardeal. „Biserica Ortodoxă nu admite botezul prin turnare sau stropire practicat în bisericile catolice, în cele protestante sau la unele culte neoprotestante” (Pr. Prof. dr. Nicolae Necula, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, p. 133).

⁶⁰ Această batjocorire a Botezului înseamnă nu numai apostazia celor ce săvârșesc fapta respectivă, ci și consacrarea acelei persoane bolnave diavolului odată cu renunțarea la acoperământul dumnezeiesc. Vezi și la Preot Alexandru Argatu, *Viața Arhimandritului Ilarion Argatu*, p. 13.

⁶¹ „Nu se botează și nici nu se săvârșește slujba de înmormântare pruncilor născuți morți sau care mor nebotezați.” (Pr. Prof. dr. Nicolae Necula, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, p. 126).

un nume fictiv de Ion-Ioana (această invenție este opera „babelor” care descântă și ghicesc pe la țară, invenție preluată și de unii „popi mincinoși” care câștigă bine de pe urma ei); cei ce fac un lucru ca acesta sunt aspru muștrați de către Biserică, prin Canonul 47 al Sfinților Apostoli, „ca unii ce-și bat joc de crucea și moartea Domnului”⁶² (practica aceasta este un adevărat sacrilegiu adus Tainei Botezului);

- săvârșirea Spovedaniei în grup la adulți, uneori rostindu-se doar dezlegarea cea mare urmată chiar de Sfânta Împărtășanie, fără nici un canon dat cuiva, deși unii dintre ei nu s-au spovedit niciodată în viață⁶³;

- săvârșirea mărturisirii păcatelor în fața icoanei Mântuitorului, fără preot, acesta citind doar dezlegarea finală;

- folosirea doar a epitrahilului la Proscomidie, la Botez, sau la Spovedanie de către preotul duhovnic⁶⁴ (lucru contrar rânduielii din Aghiazmatar, care specifică limpede ca fiind obligatorie îmbrăcarea felonului, ca la orice Sfântă Taină)⁶⁵;

⁶² *Canonul 47 Apostolic*, vezi în *Aghiazmatar*, Editura Institutului Biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, p. 14.

⁶³ Vezi la Preot Simeon Adrian, în *Biserica, sectele și frații mincinoși*, Editura Pelerinul, Iași, 1998, p. 94.

⁶⁴ Aceste greșeli și abateri de la Tradiție arată ca sunt și păstori sufletești care fac lucrul Domnului cu „nebăgare de seamă” (Ieremia 48, 10), atitudine care le demască un anume dispreț față de orânduiala tipiconală stabilită de Sfinții Părinți, dispreț care se transmite prin imitație și celor păstoriți de ei.

⁶⁵ Pr. Prof. Liviu Streza, *Păstrarea unității în săvârșirea cultului divin și importanța ei pentru unitatea Bisericii Ortodoxe Române. Combaterea inovațiilor și practicilor liturgice necanonice*, în revista *Mitropolia Ardealului*, nr. 2, martie-aprilie 1989, p.34.

- împărtășirea cu Sfintele Taine a celor ce sunt în comă sau în agonie sau tocmai au murit (un adevărat sacrilegiu împotriva Sfântului Trup și Sânge al Mântuitorului Hristos)⁶⁶;

- atingerea și păstrarea (40 de zile) pe sub Sfânta Masă a unor fotografii, acte, haine și obiecte ca „să se sfințească”⁶⁷;

- pășirea cu Cinstitele Daruri peste oameni și haine (lucru riscant pentru slujitor și generator de dezordine între credincioși)⁶⁸;

- atingerea capetelor credincioșilor cu Sfântul Potir de către slujitor (din nou riscul e foarte mare) pentru „a li se ierta păcatele”⁶⁹;

- abuzul de pomeniri la Vohodul mare;

- călcarea oamenilor cu picioarele pentru „a scoate diavoli din ei”;

- citirea mai deasă (chiar de câteva ori pe zi) a Molitfelor Sfântului Vasile cel Mare și a unor exorcisme apocriefe (suspect este că în acestea se pomenește mai des

⁶⁶ Pr. Prof. Liviu Streza, *Op. cit.*, p. 35.

⁶⁷ „Păstrarea lucrurilor care nu au nici o legătură cu lucrarea sfântă care se săvârșește în altar este o impietate, un abuz și o inovație liturgică. Altarul, fiind loc de sfințenie și destinat pentru un anumit scop, nu poate fi depozit de obiecte personale ale credincioșilor.” Binecuvântarea obiectelor se face prin slujbe specifice (ierurgii), și nicidecum prin simpla lor păstrare în altar. Aceste exagerări și abateri de la practica liturgică stabilită de Biserică „degenerează în practici care ne duc cu gândul mai mult la superstiție și magie, de care răuvoitorii ne-au acuzat întotdeauna” (Pr. Prof. dr. Nicolae Necula, *Tradiție și înnoire în slujba liturgică*, pp. 58-59).

⁶⁸ În unele biserici, unde se încurajează această practică, la Vohodul mare, în loc de a se păstra liniștea, atunci începe o forfotă necuviincioasă și tulburătoare.

⁶⁹ Nu se cuvine a întreține o asemenea atitudine magică ce ocolește Spovedania și exersarea în virtuțile creștine.

numele vrăjmașului decât al Mântuitorului, iar unii credincioși evită Taina Spovedaniei)⁷⁰;

- miruirea fotografiilor⁷¹ pentru „a le merge bine” celor din fotografii;

- împărțirea de tămâie sau cenușă din cădelniță pentru a fi consumate de credincioși prin mâncare, câteva zile consecutive (riscul intoxicării este evident);

- oficierea unor „slujbe speciale” de „dezlegat (și spălat) cununile și vrăjile”⁷²;

- înmormântarea seacă (fără mort);

- condensarea pentru aceeași persoană a 2 sau 3 slujbe de pomenire a morților într-un singur parastas;

- deschiderea bisericii dimineața de către unii tineri și tinere pentru grăbirea căsătoriei;

- punerea busuiocului sub pernă fetei ca să i se descopere ursitul în vis;

- încurajarea unor forme de evlavie catolică: invocarea lui Anton de Padova, postul în ziua de marți⁷³ (chiar de 9 ori consecutiv) mai ales pentru măritișul

⁷⁰ „Să nu uităm un lucru! Pentru înlăturarea răului din existența fiecăruia dintre noi nu este suficientă simpla citire a Molitfelor, ca o citire magică, ci și dorința noastră de a ne elibera de păcat, sub orice formă” (Pr. Prof. dr. Nicolae Necula, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, p. 193).

⁷¹ Practică magică scornită de unele „babe” dar încurajată și de câțiva clerici.

⁷² Aceste practici ca: trecerea rochiei de mireasă prin cununii sau punerea ambelor cununii pe cap însoțite de o formulă improvizată de dezlegare universală sunt tot născociri ale unor preoți (interesați nu de mântuirea credincioșilor și de luminarea lor), născociri ce țin de magie și de vrăjitorie populară, după o „semnificație” numai de ei știută.

⁷³ Un răspuns clar împotriva acestor practici dă Pr. Prof. dr. Nicolae Necula, *Tradiție și înnoire în slujba liturgică*, p. 109.

fetelor, folosirea de statui și tablouri religioase necanonice⁷⁴;

- acceptarea și încurajarea unor dialoguri cu duhuri, a unor vedenii și vise profetice⁷⁵ și chiar recomandarea pelerinajelor în asemenea locuri „speciale”;

- acreditarea în biserică a grupărilor de elită religioasă⁷⁶;

- acceptarea și încurajarea doctrinelor sincretiste și practicilor de vrăjitorie, radiestezie, bioenergie, yoga, parapsihologie, masonerie, astrologie, zodii, ghicit;

- promovarea unor învățături și practici noi legate de isihasm străine de tradiția filocalică și chiar profanatoare a ei; aceste noi „proceduri” de isihasm fac casă bună cu păgânismele orientale⁷⁷;

... și unele rețete de-a dreptul băbești:

- folosirea și purtarea cărticelelor apocrife ca *Visul Maicii Domnului*, *Epistolia* și *Talismanul Domnului*, *Evangelia după Toma* ș.a.;

- punerea de bani în cristelniță (chipurile ca să aibă noul născut spor la bani);

⁷⁴ Pe lângă multe icoane și tablouri necanonice, mai circulă printre creștini „adevăratul chip al lui Iisus”, un tablou (modificat pe calculator după fotografia de pe „giulgiul” din Torino) care propune implicit lumii de azi tocmai înlăturarea icoanelor. În plus, acest tablou este folosit chiar și de „yoghinii creștini” în „meditațiile” lor.

⁷⁵ Ca în cazurile Maglavit, Noul Ierusalim – Pucioasa, Vladimirești, Cocos, Ionești, Parepa, Videle, Letca Nouă, Arad, Medjugorje, Lourdes; vezi detalii la Preot Simeon Adrian, *Op. cit.*, p. 123.

⁷⁶ Ca în cazurile „lucrării” lui Taica Părintele Visarion Iugulescu sau a turmei Sfântului Ilie unde toți membrii se cred mai buni ca ceilalți creștini; vezi la Preot Simeon Adrian, *Op. cit.*, pp. 60 - 73.

⁷⁷ Ca cele propuse de Părintele Ghelasie de la Frăsinei, Vasile Andru - „oratio mentis”; vezi și la Preot Simeon Adrian, *Op. cit.*, p. 56.

- ținerea în mână a mai multor lumânări la Sfânta Împărtășanie (chipurile pentru cei morți neîmpărtășiți);

- dăruirea unui cocoș preotului slujitor în noaptea de Înviere (chipurile pentru cei morți „nespovediți, neîmpărtășiți, fără lumânare”);

- aprinderea a 7, 9, 12, 33 lumânări în formă de cruce și lăsate să ardă în 4 reprize (câte un sfert fiecare) separate prin câte 10 metanii, ultima repriză, obligatorie, fiind la ora 12 noaptea⁷⁸, chipurile pentru îndeplinirea dorințelor (de parcă Dumnezeu ar fi obligat să-ți îndeplinească dorința în urma acestui ritual fixist);

- săvârșirea unor „rugăciuni de blestem” (nu de îmblânzire) a dușmanilor, uneori ținând o lumânare cu flacăra în jos;

- darea în aceeași dimineață, personal, a 9 pomelnice la 9 biserici, în timpul Sfintei Liturghii⁷⁹;

- folosirea unor obiecte bisericești sau a unor părți din ele în practicile vrăjitorești, ș.a.

5.2. Observații

Asupra acestor practici necanonice (ca și a altora de același gen) merită să facem câteva observații:

1) Toate aceste practici sunt așa-zise „tradiții” locale, variind mult de la un mediu (citadin sau sătesc, intelectual ori ignorant) la altul, unele sunt foarte noi, neacceptate, ba chiar condamnate de Sfântul Sinod⁸⁰ (încă din 1952) și chiar de toți creștinii cu discernământ.

2) În general, au răspândire între oamenii creduli, neinstruiți, grupați de obicei în jurul unui om – inițiatorul

⁷⁸ Vezi și la Părintele Ilarion Argatu, *Op. cit.*, p. 1.

⁷⁹ În loc de a sta atent în biserică și la slujbă, omul se risipește cu mintea pe stradă, epuizându-se fizic și practic nefolosindu-se de nici o atmosferă de rugăciune de la bisericile pe la care trece.

⁸⁰ Vezi și în revista „B.O.R.”, nr. 6-8, din 1952, p. 432.

„tradiției” – care este ajutat de un „colegiu” (aceștia îi asigură „capului” publicitatea și promovarea învățăturilor și practicilor inventate de el).

3) De obicei inițiatorii sunt bărbați care-și iau „libertățile” și prestanța de a inova mai ușor (cad mai ușor pradă duhului rău care le oferă calitatea de „înțelepți”, „mentori”, „prooroci”).

4) Femeile sunt preponderent atrase de asemenea „tradiții” noi pe care le răspândesc automat, fără a se interesa de raportul lor cu tradiția autentică a Bisericii Ortodoxe; ele aparțin tipului ignoranților și primitivilor în credință.

5) În cazul în care inițiatorul e preot hirotonit sau mai ales călugăr (și eventual într-o mănăstire faimoasă), credibilitatea proorociilor și a practicilor scornite de el crește între aderenți, între viitoarele victime.

6) Totdeauna sunt forme exagerate de evlavie, având mai degrabă un fond păgân decât unul creștin, care reduc actul credinței la forma exterioară și la simplul ritual mecanic, magic. Cei care le practică alunecă în mândria că nu sunt ca ceilalți creștini, considerându-se mai „inițiați” în credință.

7) Folosindu-se de unele tradiții bisericești adevărate, „tradițiile” necanonice le compromit autenticitatea, abuzurile acestora din urmă fiind un motiv serios de sminteală pentru intelectuali și de înjosire a Ortodoxiei de către sectanți.

8) Ele subminează unitatea liturgică și de credință a întregii Biserici Ortodoxe Române, strecurând chiar învățături eretice și creând motive de dispută și chiar de dezbinare atât între clerici, cât și între credincioși.

9) Cei care săvârșesc „exercițiile” duhovnicești expuse au impresia că, în mod automat, în viitor „le va merge sigur bine”, creându-și iluzii și speranțe deșarte.

10) Desconsideră Sfintele Taine, ierurgiile bisericești și virtuțile creștine, dând întâietate practicilor acestora oculte, exagerând accesoriile și pierzând din vedere esențialul însuși.

11) Principala ofensă este adusă Tainei Sfintei Spovedanii, întrucât oamenii uită că din pricina păcatelor, Dumnezeu îngăduie încercările și necazurile. De aceea și diavolii îi poartă, pentru mândria lor, pe alte drumuri, numai pe drumul pocăinței nu.

12) Unii își reduc întreaga viață religioasă la un lanț de asemenea practici necanonice, lanț pe care-l străbat inconștient (cu discernământul adormit); au impresia că sunt pe calea mântuirii doar făcând aceste „exerciții”, permițându-și chiar fapte imorale uneori pentru îndeplinirea lor (de exemplu: multe femei se înghesuie, se ceartă chiar, ca să ajungă să le pună preotul Sfântul Potir pe cap).

13) Cei ce devin dependenți de aceste tehnici ajung obsedați de scrupulozitatea lor, pierzându-și libertatea de fii prin har ai lui Dumnezeu. Treptat, încrâncenarea și îngustimea gândirii lor pot avea urmări psiho-patologice, mai ales în cazul persoanelor labile psihic.

14) În conținutul lor nu respiră duhul smereniei și al iubirii de oameni; nici o tehnică în sine nu deschide omului perspectiva comuniunii, a rugăciunii comunitare, a asumării semenului în iubire. Sunt „exerciții” individualiste și reduse la folosul propriu, care agravează boala secularizării și a individualismului credinței. Această consecință este cea mai gravă, căci „din cauza înmulțirii fărădelegii, dragostea multora se va răci” (Matei 24.12) și mulți se vor abate de la adevărata credință la forme de fals misticism, erezie, idolatrie păgână și vrăjitorie.

15) Încurajarea mai mult sau mai puțin tacită de către unii preoți a unor asemenea forme de fals misticism și practici necanonice este o dovadă de decădere moral-religioasă, pe care înșiși credincioșii n-o pot tolera multă vreme, iar descoperirea neadevărului din ele va însemna atunci și o gravă deteriorare a încrederii lor în autoritatea preotului⁸¹ și a religiei. Creștinismul, ca religie a Adevărului, nu are nevoie, ba e profund periculos, să fie sprijinit pe minciuni care se dezvăluie rând pe rând ca atare.

16) Toate aceste forme eronate de evlavie trebuie demascate, eliminate și prevenite prin catehizarea credincioșilor în dreapta și autentică credință creștină, prin educarea unui discernământ minimal care să le permită oamenilor observarea și evitarea abuzurilor și a exagerărilor „evlavioase”.

6. Câteva sfaturi duhovnicești

Deși pentru fiecare om în parte Dumnezeu are un plan distinct, o chemare și o lucrare diferită, preotul, dorit de Dumnezeu mai înainte de a face lumea, nu trebuie să se mândrească de acest mare har (de mijlocitor pentru oameni), ci să se ostenească pentru a-l face bogat lucrător, înmulțind talanții ce i s-au dăruit prin curățirea

⁸¹ Un serios motiv de sminteală pentru credincioși este comoditatea păstorului care nu-și pune sufletul pentru oile sale. De aici urmează și alte două consecințe grave pentru viața parohiei și a Bisericii întregi: 1) înstrăinarea oamenilor smintiți de comunitatea credincioșilor, și 2) scăderea unității de credință și iubire între parohieni și preot. De multe ori sminteala se poate generaliza în mintea multora asupra tuturor preoților, cum e cazul „intelectualilor” atei și al celor deviați la secte. Or, preotul trebuie să fie un exemplu de viață sfântă și de înțelepciune, atât pentru credincioși, cât și pentru cei ce rătăcesc în afara Bisericii.

de patimi și de neștiință, prin jertfire de sine, prin catehizarea și buna îndrumare a credincioșilor la o viață morală superioară – adevăratul izvor al fericirii și vieții veșnice. Exemplul personal al preotului stimulează și pe credincioși la o sporire în credință, în înțelegere și în bunătate.

Preotul, în calitate de apostol (trimis) al lui Dumnezeu, are obligația de a fi exemplu de credință și trăire creștină. El trebuie să lupte din răputeri pentru sfințirea propriei persoane și să-și pună viața pentru credincioșii încredințați lui de Dumnezeu spre păstorire, spre călăuzire pe calea mântuirii. Altfel, de ce a ales această cale? La hirotonia sa, în clipa punerii mâinilor episcopului pe capul său și la pogorârea Duhului Sfânt asupra lui, tânărul aspirant la demnitatea preotească trebuie să conștientizeze marea răspundere pe care și-o asumă și să ceară, ca de altfel la fiecare Epicleză ulterioară, înțelepciune, dragoste și smerenie, daruri și virtuți dumnezeiești absolut necesare pastorației autentice.

În orice timp și loc, preotul are datoria să-i învețe pe credincioși că fără împlinirea poruncilor dumnezeiești viața lor religioasă nu este decât o amăgire. Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii, împlinirea poruncilor dumnezeiești fiind izvorul tuturor bunătăților. Credinciosul trebuie să înțeleagă rolul sacramental (sfințitor) al virtuților și valoarea ascetică a Sfintelor Taine, faptele bune pregătindu-l pe om și actualizând energiile dumnezeiești primite prin Sfintele Taine. Omul nu trebuie să stea nesimțitor, crezând că numai Dumnezeu „e obligat” să lucreze. Fără să facă bine altora omul nu se poate purifica de răutăți, nu-și poate depăși egoismul și micimea sufletească. Acest lucru își are începutul bun la Spovedanie, mărturisirea păcatelor

reprezentând startul corect în urcușul duhovnicesc. Fără aceasta omul rătăcește încă în închipuire de sine, în diverse forme ale înșelării vrăjmașului.

Unii merg la preot ca la un oracol, așteptând ca preotul sau Dumnezeu să le rezolve instantaneu problemele. Dar și mai grav este că unii preoți chiar se cred investiți de sus cu darul clarviziunii, impresionându-i pe cei care vin la dâșii cu diagnostice scurte de genul: „Cutare ți-a făcut farmece.” sau „Aici e un blestem de până la al nouălea neam.” sau „Sunt lucruri necurate la mijloc.” urmate imediat de soluția „Vii la 12 Masluri consecutive, dai 7 acatiste la 7 mănăstiri, cumpără de la pangar 40 de lumânări pentru 40 de zile, mir, tămâie, etc.”. În aceste situații, „popa” nu se comportă ca un slujitor al lui Dumnezeu și al oamenilor, ci ca un lup îmbrăcat în piele de oaie, care caută să-și mărească faima și venitul prin intimidări de genul celor de mai sus. În loc să cerceteze viața trecută a oamenilor, explicându-le că necazurile și încercările prin care trec n-au numai cauze exterioare, și înmuindu-le inima ca să se smerească și să iubească pe Hristos și pe semenii lor iertând tuturor și nemaipăcătuind, un asemenea „popă” se folosește de autoritatea veșmântului preoțesc în folosul personal.

La Taina Spovedaniei, preotul are misiunea de a-l ajuta pe credincios să scoată la iveală nu numai păcatele, mizeriile și răutățile făcute (să le vădească paguba vremelnică și veșnică pe care o aduc omului), ci mai ales frumusețile interioare latente în fiecare om. De aceea, orice om trebuie primit cu delicatețe și înțelegere, cu durere și cu dragoste, ajutându-l să iasă din deznădejdea și din scârba păcatului la lumina întâlnirii cu Dumnezeu cel Bun și iubitor de oameni. Fiecare credincios trebuie trezit la înțelegerea că Hristos S-a răstignit și pentru el, că trebuie să ne răstignim și noi față de păcat pentru a învia

și a via împreună cu Hristos. Astfel, fiecare Spovedanie ar trebui să-l facă pe credincios conștient și de bunătățile lui interioare, care cu cât sunt oferite mai mult și mai dezinteresat altora, cu atât devin mai strălucitoare, deși nu trebuie să se mândrească cineva pentru asta.

De asemenea, preotul trebuie să țină seama, pentru fiecare caz în parte, de împietrirea sau sfâșierea inimii penitentului, de consecințele (exemplul rău, complicitatea altora) și de gravitatea păcatului, și să aplice epitimia cea mai potrivită. Canonul de rugăciune, post și milostenie dat credinciosului penitent trebuie să-l ajute pe acesta să iasă din robia păcatelor, să urască păcatul cu toată grozăvia lui și să-i stimuleze dorul după cele sfinte și veșnice. Criteriul absolut pentru apropierea credinciosului de Sfânta Împărtășanie nu trebuie să fie durata canonului (7 ani, un an, o lună) de oprire de la Sfintele Taine, ci intensitatea pocăinței, a îndreptării, depășirea egoismului propriu, învierea din propriul mormânt al patimilor, lucru dovedit și printr-o lucrare corespunzătoare de misiune creștină între semeni.

Un credincios care vine la Spovedanie, după ani buni de rătăcire morală, va întâmpina unele greutăți în înțelegerea și asumarea propriei condiții de om păcătos și bolnav care are nevoie de vindecare. Canonul primit reprezintă tocmai acest tratament de durată mai mare sau mai mică, tratament absolut necesar curățirii de urăteniile păcatelor. Canonul, deci, nu este o pedeapsă pentru păcate, ci un tratament pe care și penitentul trebuie să și-l asume dacă vrea să se vindece și să se mântuiască. Cineva care a rătăcit ani de zile în păcate grele și are pretenții să se împărtășească imediat, considerându-se vrednic de aceasta, va suferi și mai mult după, dacă preotul duhovnic nu-i va cerne gândurile și nu-i va elimina, în timp, mândria și îndrăzneala (atât de

păguboase pentru suflet) prin rânduirea unui canon adecvat, prin sfaturi, muștrări și încurajări. Patimile cultivate ani de-a rândul trebuie scoase prin lacrimi și nevoițe, printr-un efort susținut, conștient și serios, altfel vindecarea omului și viața lui religioasă nu sunt decât niște iluzii, iar suferința (boala, neliniștea) omului va rămâne pe mai departe netratată.

Iată ce cuvânt frumos de învățătură scrie în Aghiazmatar, la sfârșitul rânduiei Slujbei Mărturisirii: „Pune, dar, de acum început bun, nădăduind spre Dumnezeu, Cel ce poate să-ți ajute; și mai vârtos te păzește, ca să nu te întorci la greșelile ce le-ai făcut, ca să nu fii de răs și batjocură diavolilor și lumii. Căci **păcatele nici un folos nu aduc creștinilor, ci neputință, boală, sărăcie și multe feluri de necazuri în această lume; iar pentru cealaltă arvunesc osânda veșnică și chinul iadului.** Drept aceea, datori suntem toți, mici și mari, săraci și bogați, cu frica lui Dumnezeu și cu cucernicie să viețuim, ca pururea să fim întăriți cu harul lui Dumnezeu.”.

Viața religioasă a creștinului ortodox, preot (slujitor) sau credincios, trebuie să fie centrată pe Sfânta Liturghie și nu pe alte pelerinaje, dezlegări sau rânduiei mai mult sau mai puțin improvizate. Rugăciunea comunitară a Sfintei Liturghii are rolul de a întări unirea cu Dumnezeu și cu semenii. Cei care declară „eu cred în Dumnezeu, dar nu merg la biserică, nu merg la slujbă, nu cred în popi” sunt departe de credință, de Dumnezeu, de semenii. Această situație a lor în afara Bisericii și a Liturghiei le demască mândria și egoismul personal, răzvrătirea și comoditatea care le împietresc sufletul. De asemenea, creștinul participant la slujbele bisericii nu trebuie să fie creștin doar duminica, doar când e în biserică (deși nici aici nu-și leapădă relele năravuri, ca de

exemplu judecata și bârfirea altora), ci toată viața. Eliminarea păcatelor din comportamentul cotidian trebuie considerată un proces permanent, o luptă continuă cu omul cel vechi (al păcatului) și o afirmare a vieții și luminii lui Hristos.

De exemplu, patima cleветirii trece neobservată, deși ea este pricina multor necazuri, neliniști și supărări. Aproape toți oamenii se consideră îndreptățiți să-i judece pe alții, să-i vorbească de rău, să-i calomnieze cu îndârjire chiar, semănând și cultivând otrava urii atât în sine cât și în ceilalți, răspândind astfel răutatea și mizeria, în loc să biruiască răul cu binele. Dar, dacă cineva va încerca să postească de bârfă o săptămână (să nu mai vorbească pe nimeni de rău deloc) va putea înțelege cât de spurcată este această patimă și câtă pace și bucurie în suflet aduc tăcerea și rugăciunea pentru alții. Apoi mărinind perioada nelucrării patimii, aceasta se dezrădăcinează, se usucă, nemaifiind alimentată, iar rugăciunea devine mai curată și mai spornică. Și așa se pot elimina toate patimile, așa mintea devine mai limpede, mai transparentă voii și gândirii (înțelegerii) dumnezeiești.

Multă atenție trebuie avută în cazul păcatelor legate de patima desfrânării, păcate atât de urâte și de grave înaintea lui Dumnezeu. Mulți oameni habar nu au că fanteziile erotice promovate astăzi „fără prejudecăți” de mass-media sunt păcate împotriva firii, iar canoanele Sfinților Părinți referitoare la ele sunt foarte aspre. Omul trebuie conștientizat și ajutat să iasă din răutatea și degradarea în care a căzut, înainte de a ajunge la alte răutăți și mai mari (perversiuni, adultere, avorturi, boli grave și incurabile, unele chiar molipsitoare). Din cauza acestor grave păcate viața omului este chinuită și de multe alte ispite.

Trebuie întărită, de asemenea, educația creștină din familie și legătura duhovnicească a nașiei, nașii având răspunderea orientării și formării creștine a finilor. Azi, foarte rar mai găsești nași și fini care să se întâlnească și în afară de Paști și de Crăciun, în afara obligației de a aduce ploconul de Sărbători.

Preotul și credinciosul angajați într-o relație de ucenicie duhovnicească nu trebuie să uite niciodată scopul vieții creștine: dobândirea Duhului Sfânt, agonisirea iubirii de Dumnezeu și de semenii într-un grad mereu mai înalt. Și preotul și credinciosul au datoria de a nu-l sminti pe celălalt, de a nu-l scârbi ori a-l împruțina prin despotism ori neascultare. Și credinciosul trebuie să se roage lui Dumnezeu pentru duhovnicul său, pentru preoții și episcopii Bisericii.

7. Concluzii

Tradiția autentică de spiritualitate românească s-a păstrat în cumințenie, în omenie, în lumină și în simplitate, pe când falsele „tradiții” (amestecate cu practici păgâne, cu superstiții, cu magie populară) imprimă omului o agitație, o atmosferă ocultă, întortocheată, o imagine răsturnată despre om – comunitate – lume - Dumnezeu, făcând posibilă justificarea unor exhibiții și bizarerii străine Ortodoxiei.

Ortodoxia pune totdeauna în lumină Adevărul ca Persoană, pe Mântuitorul Iisus Hristos și iubirea Lui de oameni prezentă între credincioși, în Biserică, în rânduielile ei sfințitoare și mântuitoare. Orice inovație, orice abatere de la Sfânta Scriptură și de la Sfânta Tradiție a Bisericii Ortodoxe, orice „tradiție” mistică sau practică ce iese din cumințenia Ortodoxiei este limpede

străină de Duhul Adevărului și deci, nu duce la Adevăr, nu duce la mântuire.

De aceea, mai mici sau mai mari, autohtone sau exotice, mai restrânse sau mai răspândite, formele eronate de evlavie (ca mărturii ale existenței falsului misticism), înainte de a se încetățeni ca „tradiții”, trebuie să fie combătute și eliminate fără rezerve din viața duhovnicească a credincioșilor creștini ortodocși.

Ieromonah Adrian Făgețeanu

VINDECĂRI ȘI VINDECĂTORI, sau cum deosebim sfințenia de șarlatanie

În confuzia generală a lumii de azi, când valorile sunt amestecate și răsturnate în fel de fel de sincretisme filosofic-spiritiste, apariția unor cărți trece aproape neobservată de lumea oficială a culturii și spiritualității românești. Spre exemplu, fără să aibă binecuvântarea Bisericii „Dumnezeului celui viu, stâlp și temelie a adevărului” (1 Timotei 3.15) și, deci, acreditarea cea mai autorizată în fața publicului cititor, cartea *Icoane făcătoare de minuni și vindecători din România* apărută la *Total Press* în 1997 este o veritabilă capcană pentru creștinul ortodox, care mai caută uneori „semne și minuni” pentru întărirea sa în credință. Inițial, la vederea copertei, am crezut că respectiva carte este o colecție nevinovată de mărturii referitoare la intervențiile minunate ale lui Dumnezeu. Însă deschizând-o am avut o mare surpriză; nu era nici pe departe ceea ce părea la prima vedere.

1. Exemplificare

Precum știm, diavolul, în setea lui neostoită de a amăgi toți oamenii, își întinde mereu răutățile sub masca binelui, încercând prin această stratagemă să-i abată de la calea Adevărului și a Vieții pe căile multe ale minciunii și ale pierzării. Exact așa se petrec lucrurile și cu cartea sus-numită. Cu o copertă atrăgătoare ce prezintă 16 frumoase iconițe ortodoxe, care (precum Evei în rai) fură ochiul omului neatent și la ceea ce e dincolo de aparențe, cartea pare unicul ghid (apărut până atunci) al bisericilor

și mănăstirilor „mai făcătoare de minuni” din țară. În realitate însă, cartea cuprinde „Ghidul moaștelor, icoanelor, vindecătorilor și ocultiștilor din România” (vezi p. 1). Ne-am întrebat, firește, ca orice creștini ortodocși sănătoși: „ce însoțire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul? Și ce învoire este între Hristos și Veliar sau ce parte are un credincios cu un necredincios? Sau ce înțelegere este între templul lui Dumnezeu și idoli?” (2 Corinteni 6, 14-16).

Deși nu este prima publicație în care diavolul încearcă răstălmăcirea unor învățături și practici dumnezeiești din Biserică, ne miră totuși obrăznicia cu care autorii (care în prefață vorbesc la plural, iar în final, semnează sub un singur nume – lucru prin care își arată iresponsabilitatea autorială) se erijează în autorități spirituale care validează și promovează minuni și „făcători de minuni”, autorități considerate de ei mai presus de Biserica însăși. Întrucât sunt amestecați printre „vindecători”, alături de alți „paranormali” (insuflați nu de Duhul lui Dumnezeu) și câțiva Părinți duhovnicești ai Ortodoxiei românești contemporane, ne simțim obligați să demascăm aceste grave ofense aduse Bisericii și credinței noastre ortodoxe. Pornind de la câteva exemple flagrante de viclenie folosită de autori în carte, vom aborda mai pe larg tema vindecărilor și vindecătorilor zilelor noastre.

1. De la bun început, trebuie să semnalăm prezența unei intenții necurate chiar în titlul lucrării (*Icoane făcătoare de minuni și vindecători din România*): punerea laolaltă a minunilor săvârșite în Biserică și a celor săvârșite în afara Bisericii. Adică, se sugerează ideea că minunile ar avea aceeași proveniență: „Miracolele le face Cerul.” (vezi la p. 6), certificând

valabilitatea minunilor mincinoase prin amestecarea lor cu cele dumnezeiești. Bineînțeles, nu toate minunile petrecute la Biserică, date ca exemplu de autori în carte, sunt propriu-zis minuni. Unele sunt fenomene firești petrecute cu oameni care au avut impresia unei intervenții supranaturale speciale în viața lor. Altele sunt chiar intervenții diavolești de-a dreptul (când cei care le săvârșesc sau le primesc folosesc niște practici neortodoxe). În concluzie, miracolele nu le face același autor, nu sunt manifestări ale aceluiași duh. Lucrul este limpede sesizabil, căci minunile pe care le face Duhul Sfânt în Biserică nu sunt produsul automat al vreunei vrednicii și metode omenești, ci sunt intervenții în dar ale lui Dumnezeu; ele solicită din partea omului (și îl conduc pe acesta la) dreaptă credință, smerenie și iubire creștină. Pe când falsele minuni sunt expresii ale ereziei, mândriei și egoismului pe care le și întrețin. Intenția necurată a autorilor pune în comun sfintele moaște, icoanele și rânduielile bisericești, pe de o parte, și vindecătorii, ocultistii și metodele lor spiritiste, pe de altă parte, efectuarea de minuni sensibile la nivel fizic, ca și cum s-ar zice că minunile vin de la același Dumnezeu.

2. Apoi, în prefața *Oamenii și energiile subtile*, „redacția”, sub aceeași inspirație ocultă, elogiază apariția și la noi în țară a „terapiilor complementare”, apariție care reprezintă „o probă că omenirea a intrat într-o nouă eră” (New Age, nu?) (p. 5). Bolile pe care le au oamenii, în acest timp modern nu ar mai fi cauzate de păcatele lor și ale înaintașilor (cum învață Biserica) și vedem cu ochiul liber că păcatul s-a înmulțit peste măsură, ci ar fi doar niște dezechilibre ale „energiilor care ne alcătuiesc, [iar] reechilibrarea energiilor o pot face cei înzestrați cu har vindecător”. „Miracolele le face Cerul.” (p. 6). Sfintele moaște, icoanele și vindecătorii paranormali n-ar

mai fi atunci decât „canale prin care comunicăm cu Cerul, canale prin care ne adaptăm legilor Universului.” (p. 6) Valoarea infinită și libertatea persoanei umane sunt strivite așadar (în concepția confuz-panteistă a autorilor cărții) de legile și energiile impersonale ale universului idolatrizat.

3. Autorii recunosc că, deși unii paranormali afirmă că „nu-și transformă în afacere harul dăruit de Divinitate” (p. 114) tratând gratis pacienții, alții tratând „indiferent de plată” (p. 144), iar alții afirmând că „pentru șomeri, handicapați, pensionari, studenți și elevi practică o reducere de 20% din costul tratamentelor” (p. 142), există totuși și vindecători „neaveniți și impostori”, „avizi de bani (și) avizi să-i stăpânească pe alții”, cărora însă „Cerul le ia până la urmă harul.” (p. 5) Din cauză că aceștia nu pot fi reperați ușor (de ei), autorii avertizează cititorii că „nu ne asumăm răspunderea în ceea ce privește reușita tratamentului (și) ne declinăm orice responsabilitate față de prețurile practicate” (p. 6) de cei popularizați în carte. Cu alte cuvinte, autorii îi popularizează pe acești vindecători (făcându-i credibili în fața lumii), dar se disculpă din start de o eventuală acuză că ar fi în complicitate cu ei și că ar induce lumea în eroare prin propaganda lor. Totuși, sunt mii de oameni care mărturisesc faptul că unii dintre acești vindecători i-au înșelat, și nu doar de încredere, ci chiar de mulți bani. Falșii vindecători spun că tratamentul lor nu poate avea efect decât după cel puțin 10 ședințe la ei. Vă dați seama ce înseamnă, de exemplu, 10x200.000 lei (minimum)! Și asta de la un singur client ...

4. Sunt enumerate câteva din cele mai cunoscute biserici și mănăstiri ortodoxe, în care s-ar face minuni mai multe decât în celelalte, într-un mod care nu face deloc cinste Bisericii însăși. Perspectiva din care sunt

privite Sfintele moaște, icoanele și rânduielile Bisericii este una strict antropocentrică și juridică, ca și cum Dumnezeu nu ar mai avea loc în ele, ca și cum Dumnezeu nu ar lucra totdeauna și pretutindeni cu aceeași putere, în deplină libertate, ci ar fi constrâns să răspundă automat cu minuni când omul respectă un anumit ritual ocult și fixist (neortodox, prin definiție). Astfel, în prezentarea unor biserici sunt afirmate unele inovații liturgice (străine de Ortodoxie și care își au mai degrabă originea în magie și vrăjitorie) precum: „slujbe de dezlegare a cununilor, exorcizări speciale, ritualuri pentru întoarcerea lucrurilor furate, deschiderea Sfintei Evanghelii, folosirea de talismane de binefacere”, ș.a..

5. Unora dintre preoții Bisericii, prin lingușire, li se acordă faima de „om cu mare har, sfătuitor excepțional, specialist în demonologie, duhovnic vestit, cu darul clarviziunii ...”. Așadar, este pus în centru nu Dumnezeu Care lucrează prin slujitorii Săi, ci omul. Nici un slujitor al lui Dumnezeu nu se bucură când i se face reclamă mincinoasă, și încă de oameni îndoielnici și răucredincioși. Cum au îndrăznit să-i bage pe Părinții Bisericii „în aceeași oală” cu proorocii lui Antihrist? Pe cine au întrebat înainte de a-i trece într-o listă cu toți înșelații veacului pe Părintele Teofil, Sofian, Arsenie și Cleopa? Doar este binecunoscută poziția lor fermă pe temelia și în hotarele Ortodoxiei, fără nici o toleranță în materie de dogmă și de practică religioasă. La unison, Părinții Bisericii au respins orice analogie, orice amestec și orice adăugare de păgânism (magie populară, vrăjitorie, parapsihologie, bioenergie) la învățătura și cultul Ortodoxiei. Este totuși regretabil faptul că unii preoți, din neatenție sau din ignoranță, mai amestecă Evanghelia cu ocultismul, tolerând în biserică pe unii care fac radiestezie, yoga și alte practici demonice sau

participând la acțiuni „de binefacere” alături de ei, fără a-i convinge să se lepede de rătăcirile lor.

6. La capitolul *Societăți, fundații și organizații care au ca obiect de studiu și ca activitate parapsihologia*, autorii aduc o altă ofensă Bisericii. Pe lângă grupuri bine definite pe linia ocultismului și a filosofiilor sincretiste, este prezentată, fără a avea nici o legătură cu parapsihologia, cu sugestia, cu tehnica radiantă, cu bioenergia și cu psihotronica (ce denumiri pompoase!), „Asociația medicilor și farmaciștilor creștini ortodocși Sfântul Pantelimon”, asociație care funcționează pe lângă Mitropolia Iași. Apoi, în legătură cu Fundația „Casa Speranței”, care se ocupă de recuperarea copiilor cu handicap neuro-psiho-motor, stă scris că „la realizarea acestor tratamente participă voluntar medici, bioenergoterapeuți, preoți” (p. 170). Iată o altă dovadă de viclenie drăcească ce atacă cinstea și sfințenia Ortodoxiei. Este ca și cum ai zice că ceea ce nu poate face Biserica și medicina face parapsihologia. Ba, sunt promovate printre metodele de medicină complementară și „urinoterapia, cristaloterapia” (p. 168), lucruri clar degradante și de neacceptat pentru orice om rațional.

7. În capitolele *Vindecători și Ocultiști*, sunt efectiv ridicați în slăvi impostorii și practicile lor spiritiste. Astfel, enumerăm și noi câteva din denumirile metodelor oculte folosite de aceștia, în speranța că cine le va reține (cât de cât), va ști în viitor să se ferească și să-i ferească și pe alții de asemenea forme moderne de înșelare satanică: divinația, meditația creștină multi- și extra-dimensională, teozofia⁸², antropozofia, magia (albă sau neagră), vrăjitoria, bioenergia, radiestezia, parapsihologia, astrologia (horoscopul), yoga, ocultismul,

⁸² Iată cum este luat numele lui Dumnezeu în deșert.

spiritismul, ghicitul (în: palmă, cafea, bobi, cărți, rhune, stele, orice), geomanția, necromanția, hipnoza, autoscopia, visele și vedeniile în transă, clarviziunea, vederea viitorului (în sănătate, în familie, în afaceri chiar), telepatia, telechinezia, dezlegarea de cvanto-programe (deochi, vrăji, blesteme, etc.), comunicarea codificată cu „ființe de aer” (sau cu ființe din Shambala sau din alte lumi „astrale”), dialogul cu OZN-uri, tratamentul de la distanță (pe baza fotografiei, a vreunui obiect sau a glasului prin telefon) și altele (din nefericire încă multe).

8. În capitolul *Cum puteți recunoaște răul și cum puteți lupta împotriva lui*, din nou autorii fac elogiul demonismului. Astfel, răul din viața unui om este pus aproape total pe seama farmecelor și nu a păcatelor proprii pentru care Dumnezeu îl muștră ca să revină prin pocăință pe calea dreptății. De aceea, soluția propusă este „stabilirea diagnosticului și acest lucru îl poate face cel mai bine un ocultist. Odată ce v-ați lămurit care este natura răului care vă atacă, nu mai aveți de făcut decât să mergeți la tămăduitorul cel mai potrivit” (p. 175). Adică Biserica nu ar avea nici un rol în eliberarea omului din robia răutății! Vina și responsabilitatea răului n-o mai are omul, care prin păcate s-a despărțit de Dumnezeu, de a Sa voie și sfințire, ci altceva din afara lui, „atacul psihic, acțiunea spiritelor malefice, legile karmice, [ba chiar] tranzitele planetelor” (p. 177). Soluția aceasta se vede limpede că nu este deloc creștină, întrucât nu face apel la învățătura și practica Bisericii – Trupul lui Hristos. Sunt promovate reîncarnarea și fatalismul predestinaționist al astrologiei, concepții clar anticreștine. Oricum, în final, autorii recunosc că pentru unele probleme mai grele (exorcisme, blesteme de neam și false legături de rudenie

– acestea ce-or mai fi?) „cele mei eficiente metode sunt slujbele la biserică, dezlegările, etc.” (p. 186).⁸³

9. Mulți ocultiști își oferă serviciile zilnic, însă printre ei mai este câte unul „foarte credincios, [care] nu ghicește niciodată în zilele de post și de sărbători religioase” (p. 149). Se vede clar, deci, cu ce viclenie își afișează „credința” ca să-i păcălească pe cei neinstruiți, inoculându-le diabolica idee că ghicitoria ar fi de la Dumnezeu. Gama de servicii oferite de acești „salvatori” este foarte extinsă: de la izgonirea durerilor și a bolilor până la prezicerea viitorului, de la găsitul obiectelor furate sau pierdute până la ascensiune profesională și prosperitate financiară. Cu asemenea oferte de succes diavolul încearcă să-i atragă pe oameni în apostazie, în neascultare față de Dumnezeu Cel Viu și de Biserica Lui Dreptmăritoare. Noi însă, să nu uităm că diavolul l-a ispitit pe Însuși Mântuitorul Hristos zicându-i „acestea toate (împărățiile lumii și slava lor) Ți le voi da Ție, dacă vei cădea înaintea mea și Te vei închina mie. Atunci Iisus i-a zis: Piei, satano, căci scris este: „Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-I slujești”. (Matei 4, 9-10) „Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Matei 16, 26). Cu aceleași ispite, așadar, diavolul vrea să fure ochii și mințile oamenilor azi, prin tot felul de vicleșuguri satanice, deviindu-le atenția de la comoara infinită a sufletului nemuritor (mântuirea veșnică în împărăția lui Dumnezeu) spre trup și spre lumea trecătoare, pământească.

⁸³ Atenție! Mulți dintre pretinșii vindecători își trimit clienții la preot pentru Spovedanie, afirmând că „tratamentul” lor este mai eficient apoi. De fapt, este un act viclean prin care vor să pară în conlucrare cu Biserica, încercând să-și legitimizeze astfel autenticitatea.

Notă:

La Editura Episcopiei Romanului, în 1999, Părintele Arhimandrit Ioanichie Bălan a publicat două cărți, pe care le recomandăm cu căldură: *Sfintele moaște în România* și *Sfintele icoane făcătoare de minuni din România*, cărți bine realizate și de mare folos tuturor creștinilor care vor să-L cunoască pe Dumnezeu și să primească harul Lui mântuitor, tămăduitor și sfințitor în Biserica Sa Dreptmăritoare.

2. Învățătura ortodoxă despre sănătate și boală

Omul nu este nici doar trup, nici doar suflet și nici doar juxtapunerea lor, ci este o ființă unitară psihosomatică, o ființă personală, frumoasă, zidită de Dumnezeu „după chipul Său” (Facere 1, 27) cel veșnic viu, personal și iubitor. „Sufletul nu este nici o clipă fără trup și nici trupul fără suflet. Ele nu sunt contrarii prin ființă, ci întregitoare, deși își pot deveni și contrarii. În suflet sunt puterile formatoare ale trupului din materie și lucrătoare prin el. Sufletul nu începe să existe decât împreună cu trupul. Prin puterile acestea, sufletul înalță materia, o ridică la treapta de mijloc al vieții spirituale. Sufletul începe să prefacă materia în trup chiar de la conceperea omului.”⁸³ Din acest moment, omul primește de la Dumnezeu pecetea unei valori eterne, unice; fiecare persoană fiind deschisă comuniunii eterne cu Dumnezeu și cu celelalte persoane manifestă într-un fel propriu bogăția spirituală, infinită a lui Dumnezeu. Dar, nu numai sufletul e unic personalizat, ci și trupul pe care îl organizează și-l conduce sufletul de la început.

⁸³ Pr. prof Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, vol.1, Editura Cristal, București, 1995, p. 83.

Datorită acestei „negrăite legături dintre suflet și trup”, stările sufletești se manifestă în trup și invers. Dumnezeu dorește cu mare dor ca omul să fie și „după asemănarea Sa” (Facere 1, 26), adică să trăiască viața lui Dumnezeu, viața veșnică și fericită a comuniunii dumnezeiești. Iar această desăvârșire omul n-o poate trăi departe de Dumnezeu, în afara Dumnezeului Celui Viu și iubitor de oameni. Omul nu-și este sieși izvor al vieții, ci a primit viața ca dar infinit de la Dumnezeu Cel Viu și de viață dătător, de aceea starea vieții lui (de plinătate sau de împlinire) este dată de relația cu Dumnezeu. Cu cât omul se unește mai mult prin iubire (ca sinteză a tuturor virtuților) cu Ziditorul Său, cu atât unitatea ființei sale se întărește prin prezența harului divin, cu atât trăiește mai intens viața dumnezeiască, cu atât devine mai mult „părtaș dumnezeieștii firi” (2 Petru 1, 4). Așadar, și trupul, devenind „templu al Duhului Sfânt” (1 Corinteni 6,19), se înduhovnicește, se umple de har, ridicându-se peste limitările firii create.

Sănătatea reprezintă astfel, starea naturală de viață spirituală și organică, în care toate puterile sufletești și trupești ale omului lucrează potrivit poruncii și scopului dat de Dumnezeu în firea lui, când l-a creat. Sănătatea integrală reprezintă creșterea continuă a vieții omenești în harul dumnezeiesc, în viața veșnică. Dacă omul respectă legea lui Dumnezeu atât în plan spiritual, cât și în plan organic, viața lui rămâne unitară și în armonie interioară. Atunci sufletul și trupul sunt în starea firească de sănătate, de armonie cu Dumnezeu și cu lumea exterioară. Cu toate acestea, starea umană de sănătate paradisiacă s-a alterat prin păcatul strămoșesc și prin toate păcatele înaintașilor și chiar ale noastre, ale fiecăruia în parte. Armonia spirituală și organică a omului s-a stricat. Nu există nici un organism perfect

sănătos, suferința, boala și moartea făcând parte integrantă din fragila noastră condiție umană.

Păcatul ca răzvrătire voită față de Dumnezeu înseamnă îndepărtarea de la Izvorul vieții și, deci, o împruținare a vieții, o moarte (întâi spirituală și morală, apoi chiar fizică). Stricarea relației cu Dumnezeu prin păcate dereglează întreaga ființă umană: voința slăbește, rațiunea se întuneacă, afectivitatea se întinează cu senzațiile plăcerilor păcătoase, instinctele naturale se pervertesc, simțurile își pierd claritatea, iar trupul își modifică metabolismul natural. Urmările păcatelor, dereglările sufletești și fizice, se derulează apoi într-un timp, uneori mai scurt, alteori mai lung. Așa se instalează în ființa umană **boala** și moartea, ca urmare a păcatului. E un fenomen de slăbire a funcțiilor vitale și senzoriale ale sufletului care s-a îndepărtat de Dumnezeu - Izvorul spiritual al vieții, fenomen care e și cauza dereglărilor din trup, a bolilor și chiar a îmbătrânirii și a stricăciunii trupului, a morții fizice. Această slăbănogire a spiritului face ca și materia trupului să capete o rigiditate pronunțată, nemaiputând fi așa ușor stăpânită de către spirit. Iar, dacă voința nu poate fi din nou îndreptată și întărită în virtute (contrar păcatelor), sufletul își poate prelungi starea aceasta de slăbire, de mortificare treptată, și poate fi ușor luat în stăpânirea demonilor care îi vor „alimenta” și mai mult dependența de ei. În acest context, boala trupească reprezintă oglinda în plan fizic a ceea ce se întâmplă în plan spiritual. Deci, boala nu e doar a trupului. Sunt și boli sufletești, patimile, a căror tămăduire e mult mai grea decât a bolilor trupești. Boala și suferința umană nu trebuie, deci, înlăturate cu orice preț doar din planul existenței biologice, ci ele trebuie asumate spiritual într-un demers purificator și transfigurator al întregii noastre vieți. „Departate de a fi un

eveniment care n-ar privi decât trupul nostru, și numai pentru o vreme, boala constituie în multe cazuri o încercare spirituală care angajează întreaga noastră ființă și întregul nostru destin.”⁸⁴

Așadar, patimile sufletului și bolile trupului ca tulburări ale stării firești de sănătate nu pot fi tratate separat și unilateral, prin metode mecaniciste, așa cum ai repara un ceas umblând la roțița care nu mai merge bine, ci omul trebuie să participe conștient la vindecarea întregii lui ființe, să conlucreze cu harul divin dacă vrea să se vindece deplin, și nu doar pentru viața aceasta pământească.

3. Vindecarea ca act divino-uman

Restaurarea firii umane a fost săvârșită, în mod obiectiv, de către Mântuitorul Iisus Hristos, iar în mod subiectiv, ea poate fi apropiată de către orice credincios prin credința întru El, prin unirea tainică cu harul Lui, Care ne-a spus: „Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne întru Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5). După căderea în păcat a protopărinților, întreg neamul omenesc suferă consecințele îndepărtării de Dumnezeu: boala și moartea. De aceea, bolile (sufletești și trupești) au între cauzele și condițiile lor provocante și favorizante o importantă componentă dată de păcate. Lumea întreagă și noi toți suferim (astăzi mai mult ca oricând în istorie) de pe urma păcatelor noastre și ale înaintașilor dar, aproape întotdeauna, nu vrem să recunoaștem că „noi primim cele cuvenite după faptele noastre” (Luca 23, 41).

⁸⁴ Jean - Claude Larchet, *Teologia bolii*, traducere din limba franceză de Pr. prof. Vasile Mihoc, Editura „Oastea Domnului”, Sibiu, 1997.

Ca și atunci la început în rai, omul contemporan, în mândria sa, nu-și recunoaște păcatul și încearcă să dea vina pe cauze exterioare (Adam a dat vina pe Eva, Eva pe diavol, iar azi omul zice că se simte rău din cauză că alții i-au făcut farmece, etc.), nevrând să-și asume responsabilitatea și urmările propriilor fapte păcătoase.

Dumnezeu însă, infinit iubitor de oameni, Cel care nu vrea „moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu” (Iezechiel 33, 11), îl caută pe omul căzut în păcat („Adame, unde ești?” – Facere 3, 9) și-l cheamă la pocăință, la îndreptare, la învierea din moartea păcatului. De aceea, Dumnezeu și prin sfaturi și prin muștrări, prin felurite încercări, caută să-i readucă pe oameni la calea mântuirii. Recunoașterea păcatelor și asumarea luptei (cu păcatul, cu urmările lui, cu diavolul cel ucigaș de oameni) pentru mântuire prin răbdarea încercărilor și prin rugăciunea către Dumnezeu reprezintă din partea omului primul pas spre vindecare. Căci suferința trupului o lasă Dumnezeu oamenilor (cu îngăduință, nu cu răzbunare) tocmai ca un prilej de pocăință, ca măcar cercetându-se pe sine și răbdând-o cu „duh umilit” (Psalmul 50,18) să primească harul mântuirii și cununa biruinței. Și dacă păcatul este o pornire irațională spre plăcere (omul caută plăcerea de dragul ei), revenirea din păcat se face prin asumarea durerii, prin cruce, prin lupta cu ispita hipnotică a plăcerii, printr-o asceză sufletească și trupească. Prezentăm în continuare câteva pasaje biblice în care este arătată legătura între păcate (ca legătură ruptă între oameni și Dumnezeu) și boală ca mijloc de pedagogie divină în scopul îndreptării și mântuirii oamenilor.

„De nu te vei sili să plinești toate cuvintele legii acesteia, care sunt scrise în cartea aceasta și nu te vei teme de acest nume slăvit și înfricoșător al Domnului

Dumnezeului tău, atunci Domnul te va bate pe tine și pe urmașii tăi cu plăgi nemaiauzite, cu plăgi mari și nesfârșite și cu boli rele și necurmăte; va aduce asupra ta toate plăgile Egiptului, de care te-ai temut și se vor lipi acelea de tine. Toată boala, toată plaga scrisă și toată cea nescrisă în cartea legii acesteia, o va aduce Domnul asupra ta, până vei fi stârpit” (Deuteronom 28, 58-61).

Vezi că Dumnezeu vorbește când într-un fel, când într-alt fel, dar omul nu ia aminte. Și anume, El vorbește în vis, în vedeniile nopții, atunci când somnul se lasă peste oameni și când ei dorm în așternutul lor. Atunci El dă înștiințări oamenilor și-i cutremură cu arătările Sale ca să întoarcă pe om de la cele rele și să-l ferească de mândrie, ca să-i ferească sufletul de prăpastie și viața lui de calea mormântului; de aceea, prin durere, omul este muștrat în patul lui și oasele lui sunt zguduite de un cutremur neîntrerupt. Pofta lui este dezgustată de mâncare și inima lui nu mai pofteste nici cele mai bune bucate. Carnea de pe el se prăpădește și pierе și oasele lui, până acum nevăzute, îi ies prin piele. Sufletul lui vine încet, încet spre prăpastie și viața lui spre împărăția morților. Dacă atunci se află un înger lângă el, un mijlocitor între vii, care să-i arate omului calea datoriei, Dumnezeu Se milostivește de el și zice îngerului: „Izbăvește-l ca să nu cadă în prăpastie, am găsit pentru sufletul lui prețul de răscumpărare!”. Atunci trupul lui înflorește ca în tinerețe și el vine înapoi la zilele de la începutul vieții sale. El se roagă lui Dumnezeu și Dumnezeu îi arată bunătatea Sa și-i îngăduie să vadă fața Sa cu mare bucurie și astfel îi dă omului iertarea Sa. Atunci omul privește peste semenii săi și zice: „Păcătuiseam și călcaseam dreptatea, dar n-am fost pedepsit după faptele mele. Căci El a izbăvit sufletul meu

ca să nu treacă prin strâmtoarele morții și ochii mei văd încă lumina”. Iată toate acestea le face Dumnezeu de două ori, de trei ori cu omul, ca să-i scoată sufletul din pieire și ca să-l lumineze cu lumina celor vii.” (Iov 33, 14-30)

„Dar tu ierți tuturor, că toate ale tale sunt, Stăpâne, iubitorule de suflete. Duhul tău fără stricăciune este întru toate. Pentru aceea pedepsești cu măsură pe cei care cad și, când păcătuiesc, le deschizi ochii și-i dojenești, ca să se lase de răutatea lor și să creadă întru Tine, Doamne.” (Sirah 11, 26-12)

Vindecarea autentică, sufletească și trupească deopotrivă, așadar, o dă numai Dumnezeu când voiește El, „Cel ce curățește toate fărădelegile tale, Cel ce vindecă toate bolile tale, Cel ce izbăvește din stricăciune viața ta, Cel ce te încununează cu milă și cu îndurări” (Psalmul 102, 3-4). Restabilirea sănătății, dincolo de suprafața ei trupească, înseamnă, deci, restabilirea legăturii iubitoare cu Dumnezeu - „Doctorul și tămăduitorul sufletelor și al trupurilor noastre”, înseamnă restaurarea prin har a firii umane căzute în robia păcatului și a morții. Nu putem obține vindecarea fără Dumnezeu Care știe toate și Care cârmuiește toate cum este mai bine spre desăvârșirea lor. Orice încercare de vindecare deplină fără harul lui Dumnezeu Cel iubitor de oameni este un eșec din start, o iluzie deșartă.

Dumnezeu, când vindecă un om, îi cere conlucrarea iubitoare prin pocăință și nevoință (asceză). „*Numai acesta vrea cu tot dinadinsul să se mântuiască, care nu se împotrivesc leacurilor doftoricești. Iar acestea sunt durerile și întristările aduse de diferitele lovituri*”⁸⁵. Întâi

⁸⁵ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Capul 82_din A treia sută a capetelor despre dragoste*, în *Filocalia*, vol. 2, ediția 1993, p. 120.

Dumnezeu îi curăță omului păcatele (cauzele bolii), apoi îi tămăduiește rănilor (efectele ei) înlăturând și consecințele lor (vezi Ps. 102, mai sus) prin dăruirea harului Său. Exemplificăm acest lucru prin alte câteva fragmente din Sfânta Scriptură.

„Doamne, prin îndurarea ta se bucură omul de viață, prin ea mai am și eu suflare; Tu mă tămăduiești și-mi dai iarăși viață! Iată că boala mea se schimbă în sănătate. Tu ai păzit viața mea de adâncul mistuitor! Tu ai aruncat înapoia Ta toate păcatele mele!” (Rugăciunea regelui Iezechia – Isaia 38, 16-17)

„Dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănilor Lui noi toți ne-am vindecat.” (Isaia 53, 5)

„Veniți să ne întoarcem către Domnul, căci numai El, după ce ne-a rănit, ne tămăduiește, iar după ce ne-a bătut, ne leagă rănilor noastre.” (Osea 6, 1)

„Nu fii înțelept în ochii tăi; teme-te de Dumnezeu și fugi de rău; aceasta va fi sănătate pentru trupul tău și o învioreare pentru oasele tale.” (Pilde 3.7-8)

„Cununa înțelepciunii este temerea de Domnul, care odrăslește pace și sănătate nevătămată; dar și una și alta sunt daruri de la Dumnezeu, care revărsă cinste peste cei care Îl iubesc pe Dânsul.” (Sirah 1.17) „Fiule! În boala ta nu fii nebăgător de seamă; ci te roagă Domnului și El te va tămădui. Depărtează păcatul și întinde mâinile spre fapte drepte și de tot păcatul curățește inima ta.” (Sirah 38.9-10)

„Și Iisus străbătea cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor.” (Matei 9.35)

Mântuitorul Iisus Hristos, ca Dumnezeu adevărat, ne-a adus împăcarea cu Dumnezeu și, prin aceasta, vindecarea deplină. Ne-a adus înfierea divină prin har și învierea din moartea păcatelor. „Dumnezeu s-a făcut om, ca omul să se îndumnezeiască prin har” (Sfântul Atanasie cel Mare). Biserica este tocmai Trupul Său mistic, divino-uman, comunitatea tuturor celor care-l iubesc pe El, în care El Însuși continuă să lucreze la mântuirea, vindecarea și sfințirea oamenilor. El e prezent în Biserică „în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Matei 28, 20).

„Chemând la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință.” (Matei 10.1)

Toată puterea Lui de vindecare (și sufletească și trupească) asupra oamenilor Mântuitorul Hristos a lăsat-o Apostolilor Săi trimițându-le Duhul Sfânt și, prin aceasta, investindu-i cu misiunea de a propovădui Evanghelia și Calea mântuirii: pocăința și credința „cea lucrătoare prin iubire” (Galateni 5, 6) în Iisus Hristos. Așadar, vestirea Evangheliei și vindecarea sufletească și trupească sunt nedespărțite în Ortodoxie, aceasta fiind misiunea trimișilor lui Dumnezeu în lume, a Preoției sacramentale a Bisericii. Vestitorii Evangheliei, clericii, ca primitori ai Duhului Sfânt prin Taina Hirotoniei și ca păstrători ai Lui prin viață curată sunt (și trebuie să fie) oameni vindecați; sunt oameni sfințiți prin prezența harului divin în ei, care iradiază și celorlalți – prin prezența, viața, cuvintele și faptele lor – harul, vindecarea și mântuirea aduse de Mântuitorul Hristos.

Dumnezeu lucrează și acum cu putere în Biserica Lui sfântă, sobornicească și apostolică. Sfinții Părinți asemuiesc Biserica Dreptmăritoare a lui Hristos cu

scăldătoarea Vitezda în care nu doar primii, ci toți cei ce intră în ea prin Botez (conștientizând unirea lor cu Mântuitorul Hristos) primesc vindecarea deplină prin curățirea de patimi. Dumnezeu ne dă nouă oamenilor harul Său vindecător nu pe baza unui contract juridic, ci ni-l dă pe măsura intensificării unirii noastre iubitoare cu Mântuitorul Hristos – Dătătorul harului, căci „*din plinătatea Lui noi toți am luat, și har peste har*” (Ioan 1.16). **Harul divin nu poate fi despărțit de Persoana iubitoare a lui Iisus Hristos – Logosul divin (Creatorul și Mântuitorul lumii) prin care toate s-au făcut și, deci, nu poate fi (atenție!) obiect impersonal de speculă, cum pretind vracii de astăzi. Harul divin nu se obține în mod magic sau mecanic de aiurea (prin vreo rețetă „spirituală”, metodă sau tehnică automată, așa cum propun aproape toți impostorii), ci de la Mântuitorul Hristos în mod iubitor-sacramental, precum Însuși Mântuitorul Hristos a lăsat această rânduială Bisericii.**

Vindecarea omului prin purificare (înlăturarea a ceea ce e rău) și spiritualizare (dezvoltarea a ceea ce e bun) vine, așadar, ca un dar de la Dumnezeu Cel personal și iubitor, ca rod al iubirii și ca stimulent al ei. Demersul vindecării în Ortodoxie necesită, însă, un progres moral din partea omului, o conștientizare a prezenței și a lucrării lui Hristos în noi și între noi. Întrucât actul întâlnirii și al unirii omului cu Hristos prin har este un act de sfințire a vieții umane, preotul, cel care înlesnește și cheamă oamenii la această unire cu Hristos în Biserică, trebuie să fie un trimis al lui Hristos și al Bisericii, un om sfințit de Dumnezeu și consfințit public de Biserică. Biserica este Trupul mistic al lui Hristos și măduarele ei conducătoare (ierarhia sacramentală) mișcă întreg trupul în ascultare de Mântuitorul Hristos – Capul Bisericii.

De obicei, dacă un om al Bisericii primește un dar, o harismă de la Dumnezeu – totdeauna pentru folosul întregii Biserici – atunci Biserica, prin Ierarhia ei, confirmă și afirmă public aceasta printr-o binecuvântare și printr-o recunoaștere oficială. Știm că „pe unii i-a pus Dumnezeu, în Biserică: întâi apostoli, al doilea prooroci, al treilea învățători; apoi pe cei ce au darul de a face minuni; apoi darurile vindecărilor, ajutorările, cârmuirile, felurile limbilor” (1 Corinteni 12, 28). Aceste harisme le-a dat Dumnezeu anumitor oameni din Biserică nu la întâmplare și în neorânduială, așa încât ei ar putea face orice de capul lor, ci într-o bună rânduială și ascultare ierarhică, „pentru că Dumnezeu nu este al neorânduiei, ci al păcii” (1 Corinteni 14, 33). În Biserică, întotdeauna și „fără de nici o îndoială, cel mai mic ia binecuvântare de la cel mai mare” (Evrei 7, 7), deci cei cu harismele minunilor și vindecărilor sunt datori să asculte și să fie sub binecuvântarea celor cu misiunea și cu harisma învățaturii credinței, adică a Episcopilor.

Or, Sfinții Părinți, Învățătorii Bisericii, au lămurit definitiv credința ortodoxă, separând grâul dreptei credințe de toate neghinele ereziei care sunt reactivate și recapitulate în doctrinele falșilor vindecători de astăzi. **Harul lui Dumnezeu, cel tămăduitor și sfințitor, nu vine – și nici nu poate veni – prin oameni care au regretabile rătăcirii dogmatice și morale (chiar dacă ei se pretind ortodocși, chiar dacă au Biblia și Crucea pe masă și icoane pe pereți, chiar dacă spun „Tatăl nostru” și alte rugăciuni la începutul ședinței terapeutice), ci prin oameni sfințiți de Dumnezeu și consfințiți de Biserică.** De aceea, orice terapie sufletească și trupească care se pretinde a fi de la Dumnezeu, dar care iese din rânduiele Bisericii, din afara atmosferei iubitor-sacramentale a ei, este străină de

Dumnezeu, Cel ce locuiește și lucrează deplin în comuniunea Bisericii.

Harismele și darurile duhovnicești, ca lucrări minunate ale Duhului Sfânt în Biserică, prelungesc viața și iubirea dumnezeiască între oamenii uniți în aceeași dreaptă și apostolică credință. Dar și oamenii aleși, sfinții, care s-au învrednicit de darurile dumnezeiești nu le opresc doar pentru ei, ci le revarsă și semenilor, ajutându-i și întărindu-i și pe ei în urcușul duhovnicesc și în creșterea lor spirituală. Fiecare dar și fiecare harismă se dă celor vrednici (sfinților) spre folosul și zidirea întregii Biserici, spre sporirea iubirii între credincioși în același Duh Sfânt și Iubitor.

Dar sfinții fiind cei care trăiesc în gradul cel mai înalt viața lui Hristos, umpluți fiind de Duhul Sfânt, au primit darurile dumnezeiești la capătul și în cursul unui drum continuu și statornic de îmbogățire în virtute, de înduhovnicire a vieții lor, de depășire a tuturor patimilor egoiste. Astfel, „cel care a ajuns la iubirea naturală de oameni, după înlăturarea totală a iubirii păcătoase de sine, primește darul vindecărilor.”⁸⁶

Așadar, adevărații terapeuți ai sufletelor și ai trupurilor sunt Sfinții, singurii în care negreșit lucrează Duhul Sfânt și Iubitor de oameni. Aceștia aduc reală tămăduire oamenilor atunci când și cei bolnavi conlucrează cu ei în Duhul Sfânt. Dar dacă vreun bolnav nu se vindecă trupește, chiar dacă urmează integral sfaturile primite, aceasta nu înseamnă că harul dumnezeiesc este neputincios, ci că tămăduirea trupească nu-i e de folos, pedagogia divină urmărind ca prin

⁸⁶ Sfântul Maxim Mărturisitorul, Scolia 3 la Răspunsul 59 către Talasie, în *Filocalia*, vol. 3, ediția 1994, p. 329.

pățimirea celui mai puțin nobil (trupul) să se tămăduiască și să se transfigureze ceea ce e mai nobil în om (sufletul).

4. Biserica și medicina creștină

Acceptând limitările unui limbaj scolastic, putem spune că în Biserică Mântuitorul Hristos tămăduiește bolile sufletești și trupești ale oamenilor printr-o împreună-lucrare cu ei, prin remedii naturale și supranaturale.

În **remediile naturale**, Dumnezeu, Creatorul și Mântuitorul nostru, intervine pe măsură ce omul își rânduiește modul de viață potrivit cu natura lui psiho-somatică, adică eliminând condițiile nenaturale ce-i dereglează ritmul normal de viață și îi pot favoriza bolile. De exemplu, înfrânarea de la mâncare este potrivită cu firea omului, pe când lăcomia (desfrânarea) este nenaturală. Remediile naturale urmăresc restabilirea condițiilor naturale de viață organică și psihică și sunt deci, legate de firea omului, între ele putând fi incluse postul, regimul alimentar (bogat în crudități vegetale, ceaiuri, evitarea cărnii, a prăjelilor, a semipreparatelor ce conțin E-uri și hormoni) și medicamentos, igiena trupului (mișcare, băi, masaj), cumpătarea (blândețea) sufletului, munca echilibrată, odihna regulată, relațiile destinse și constante cu semenii. Ele sunt folosite și în medicina clasică⁸⁷. Abaterile de la viața naturală (potrivită firii umane) sunt și ele păcate, căci sunt răzvrățiri față de legea divină naturală și, deci, trebuie tratate ca atare.

Dumnezeu lucrează la însănătoșirea oamenilor nu numai prin harismaticii Bisericii (cei dăruți de

⁸⁷ Nu ne-am propus să dezvoltăm detaliile legate de medicină, ci ne rezumăm la a expune principiile însănătoșirii sufletești și trupești aplicate în Biserica Ortodoxă.

Dumnezeu cu darul vindecărilor), ci și prin medici. Căci spune înțeleptul: „Cinstește pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul” (Isus Sirah 38.1).⁸⁸

Totuși, multe boli trupești recidivează după un tratament pur medical-biologic întrucât cauzele bolii (care nu e doar trupească, ci și sufletească) n-au fost înlăturate în mod real. De aceea, restaurarea firii bolnave nu o poate face omul singur (atenție!) apelând la medic și la remediile naturale ca la un procedeu magic automat, fără să ceară mila și ajutorul lui Dumnezeu, ci mai întâi, omul trebuie să conștientizeze pe de o parte relația sa iubitoare cu Dumnezeu, ca dintre o creatură și Creatorul ei, iar pe de altă parte ca dintre două persoane care se iubesc, cu adâncimi infinite.⁸⁹ Or, pe parcursul îmbogățirii relației cu Dumnezeu, omul poate conlucra cu El prin har la vindecarea (restaurarea) întregii sale firi bolnave și mai apoi, la sfințirea sa. Căci vindecarea sufletului nu se poate face doar prin remedii naturale și biologice, doar apelând la harul divin prezent în creație, ci prin harul divin mântuitor și sfințitor adus oamenilor de Mântuitorul Hristos și deplin prezent în Biserică.

Sfintele Taine sunt cele mai importante **remedii supranaturale** de vindecare lăsate Bisericii de Însuși Dumnezeu, Mântuitorul nostru, pentru mântuirea și sfințirea credincioșilor. Prin ele, harul dumnezeiesc ni se

⁸⁸ Mai toți „vindecătorii paranormali” se revoltă împotriva medicinei clasice, propunând mereu altceva, o altă viziune (iluzorie, de fapt) despre viață și suferință. Până la urmă Îl neglijează de tot pe Dumnezeu, considerându-se ei înșiși adevărații vindecători. Ba unii ajung până acolo că îi sugestionează pe pacienți că se vor vindeca singuri. E un antropocentrism apoteotic.

⁸⁹ În acest sens, ne bucură mărturisirea acelor medici creștini care smeriți, recunosc că „medicul tratează, dar Dumnezeu vindecă!”.

oferă de către Mântuitorul Hristos în chip supranatural și în măsura în care ne este de folos spre mântuire. *Harul divin nu poate fi obținut prin metode străine de rânduielile Bisericii, străine de învățatura și sfințenia Bisericii, căci Dumnezeu este trăit și cunoscut deplin în comuniunea Bisericii, și nu în afara ei. Vindecarea deplină a omului presupune, deci, participarea lui prin Sfintele Taine la viața lui Hristos, la viața Bisericii, la cunoașterea și trăirea (conștientă și rațională, nu superstițioasă a) credinței ortodoxe. Îndeosebi Taina Spovedaniei, a Sfintei Împărtășanii și Taina Sfântului Maslu împărtășesc credincioșilor harul iertării păcatelor și al tămăduirii sufletești și trupești. „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu undelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui. Mărturisiți-vă deci unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului.”* (Iacov 5, 14-16).

Dacă omul nu se vindecă totdeauna trupește, aceasta se datorează fie nevredniciei (necredinței) lui, fie pentru motivul că Dumnezeu are un plan tainic cu el (și aici se vede iconomia lui Dumnezeu care face din suferințele omului un prilej de păstrare a lui în smerenie), amânându-i vindecarea. Oricum, **Dumnezeu nu poate fi forțat de creaturile Lui să le dea harul Său când vor ele**, ci Dumnezeu, „Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (1 Timotei 2, 4), în iubirea Sa de oameni, știe și hotărăște când și cum să intervină cu harul Său în viața omului. Dar pentru ca și Dumnezeu să intervină în viața lui, omul trebuie să-L întâmpine pe Dumnezeu printr-o anumită pregătire.

1. Pocăința, ca stare de străpungere a inimii pentru păcatele făcute, este prima condiție esențială pentru mântuire și pentru vindecare. Ea purifică de păcatele trecute, dar și întărește pe om în lupta cu ele și cu urmările lor. Pocăința, pentru om, atât ca Sfântă Taină, cât și ca stare launtrică („fericita întristare”) este o conlucrare cu Duhul Sfânt al lui Dumnezeu; ea nu se poate atinge doar printr-un efort uman și, de aceea, nu poate fi trăită în afara credinței și a Bisericii Ortodoxe.

Cea dintâi treaptă a vieții creștine este cu adevărat recunoașterea păcatelor și a micimii proprii în fața sfințeniei și a iubirii nemărginite a lui Dumnezeu. Pocăința aduce sufletul la smerenie, iar aceasta sparge împietrirea inimii omului făcând-o receptivă harului dumnezeiesc. Căci *„Dumnezeu celor mândrii le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har”* (Iacov 4, 6). Pocăința (smerenia) este, deci, indispensabilă vindecării depline și nu poate fi atinsă în afara Bisericii. Nu poate fi de la Dumnezeu o vindecare de patimi care nu vine din și nu duce la smerenie, care nu vine prin Ierarhia sacramentală a Bisericii și care nu duce la întărirea Bisericii, care-l ține pe om tot în afara Bisericii. Numai prin Ierarhia Bisericii întemeiată de El, Mântuitorul Iisus Hristos dă iertarea și tămăduirea de păcate.

Există însă și o falsă smerenie, o formă fină de înșelare satanică, care este prezentă la toți impostorii. Aceștia spun că au primit de la Dumnezeu darul vindecării, trimițându-și clienții (atenție!) chiar și la Biserică, „la Spovedanie și la Împărtășanie”, păcălindu-i în acest fel pe oameni că și ei ar fi de-ai Bisericii, dar nu-și cer deloc acreditarea Bisericii (pentru că nici n-o pot primi câtă vreme susțin ideologii contrare ortodoxiei, ca și în cazul radiesteziei, de exemplu), ci își fac singuri reclamă prin tot felul de ziare, reviste (precum:

Paranormal, Formula As, Magazin, Dracula, etc.), cărți, afișe și chiar prin televiziune.

2. Răbdarea necazurilor și rugăciunea sunt alte condiții necesare mântuirii și vindecării depline. Scopul credinței creștine și al Bisericii nu este vindecarea de boala trupului și evitarea suferinței cu orice preț, ci unirea cu Dumnezeu și prin aceasta, dobândirea vieții veșnice. Curățirea de bolile trupului vine când voiește Dumnezeu în urma realizării unirii prin har cu El, ca un dar de la El. Dumnezeu hotărăște dacă ne e de folos, când și cum să ne vindece de suferințele trupului, însă El cere de la noi dorința de a fi cu El, iubirea noastră pentru El. Deseori, prin încercările suferinței Dumnezeu ne mustră pentru păcatele trecute, dar ne și încearcă dorul nostru după El. Boala trupului, în terapia creștină, poate sluji decisiv în iconomia mântuirii noastre. Sfinții Părinți afirmă că boala manifestă pedagogia dumnezeiască, ea fiind și o corecție pe care Dumnezeu i-o aplică omului din pricina păcatelor sale, spre îndreptarea vieții lui și chiar a celor din jur. „În această perspectivă, boala apare ca voită sau cel puțin îngăduită și, în orice caz, folosită de Dumnezeu pentru binele omului, spre a redresa în el ceea ce păcatul a făcut chinuitor, a pervertit și să-l vindece de bolile sale spirituale. [...] Dacă El folosește adesea pentru această lucrare boala, face aceasta deoarece ea este prin natura ei un mijloc deosebit de puternic de a-l trezi pe omul al cărui duh este adormit de păcat, făcându-l să simtă, prin boala din trupul său, pe aceea mai puțin evidentă care-i afectează sufletul și față de care, fără această boală, el ar fi rămas indiferent sau cel puțin s-ar fi arătat mai puțin sensibil.”⁹⁰

⁹⁰ Jean-Claude Larchet, *Op. cit.*, pp. 61-63.

Bolile pot fi, pe de o parte, frâna care-l păzește pe om de a mai păcătui în continuare. Pe de altă parte, bolile și suferințele ce le însoțesc constituie în parte crucea mântuirii noastre, trepte ale Golgotei noastre personale, ale nevoinței prin care trebuie să trecem pentru a putea intra în împărăția lui Dumnezeu (conform Fapte 14, 22).

Răbdarea necazurilor devine astfel o scară către cer, o expresie a nevoinței noastre ascetice; iar călăuza permanentă a vieții noastre creștine (ascetice și mistice) este rugăciunea. Prin rugăciune omul se unește tainic (iubitor și înțelegător) cu Dumnezeu, se descoperă pe sine smerit, având nădejdea doar în Dumnezeu (și nu în puterile lumești limitate). Prin rugăciune omul se pregătește pentru întâlnirea cu Mântuitorul Hristos prin Sfintele Taine, și tot prin rugăciune o și continuă. Rugăciunea și răbdarea necazurilor sunt cea mai comună cale de apropiere de Dumnezeu.

Însă rugăciunea în comun a dreptmăritorilor creștini este mai bineplăcută Domnului, căci ea este sămânța și rodul iubirii dintre oameni. Rugăciunea comunitară este condusă de un trimis al lui Dumnezeu, de un om sfințit de El, ca să stimuleze iubirea între oameni și cea dintre oameni și Dumnezeu. Preotul are și această harismă și misiune în Biserică. De aceea, prin prezența și prin lucrarea sa, preotul este un organ al harului divin. *„Luați, fraților, pildă de suferință și de îndelungă răbdare pe proorocii care au grăit în numele Domnului. Iată, noi fericim pe cei care au răbdat: ați auzit de răbdarea lui Iov și ați văzut sfârșitul hărăzit lui de Domnul; că mult milostiv este Domnul și îndurător. Iar înainte de toate, frații mei, să nu vă jurați nici în cer, nici pe pământ, nici cu orice alt jurământ, ci să vă fie vouă ce este da, da, și ce este nu, nu, ca să nu cădeți sub judecată. Este vreunul dintre voi în suferință? Să se*

roage. Este cineva cu inimă bună? Să cânte psalmi. Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui.” (Iacov 5,10-15)⁹¹

Înainte de toate, trebuie spus că nu preotul vindecă, nici rugăciunea lui nu are efect asupra bolnavului „ex opere operato” (automat, magic, ca și cum cuvintele rugăciunii rostite de preot ar declanșa un efect sigur), ci Dumnezeu este Cel care vindecă; Dumnezeu ascultă rugăciunea preotului și alege pe cine să-l vindece, când și cum. De aceea, este necesară o colaborare iubitoare între preot și credincios, precum și între ei și Dumnezeu prin virtute. Când această unire iubitoare în Hristos există și vindecarea bolii este spre slava lui Dumnezeu și folosul oamenilor, abia atunci Dumnezeu răspunde la rugăciunea lor comună revărsând mila Sa. Abia atunci se împlinește cuvântul Mântuitorului: „dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ în privința unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. Că unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.” (Matei 18, 19-20) Unde nu este iubire în Hristos între oameni, ci interese meschine (din partea „vindecătorului”) și disperarea necredinței (din partea bolnavului), este limpede că Hristos nu este de față, este limpede că acea terapie nu este de la Dumnezeu.

⁹¹ Acest fragment biblic face parte din rânduiala Tainei Sfântului Maslu și ne îndeamnă la răbdare și la rugăciune comunitară. Aceasta reprezintă o mărturie a integrării celui bolnav în comuniunea largită a credincioșilor și a preoților, a Bisericii în totalitatea ei. Grijă și dragostea celorlalți pentru semenul bolnav reprezintă un sprijin decisiv în procesul tămăduirii lui sufletești și trupești, o întărire a puterilor lui spirituale și fizice prin simpatia și comuniunea lor.

3. Privegherea (trezvia, atenția) și faptele bune sunt alte două condiții ale vindecării depline în Biserică. Războiul nevăzut pe care îl duce vrăjmașul diavol împotriva tuturor oamenilor nu este așa de ușor pe cât ar crede majoritatea; de aceea, Mântuitorul ne îndeamnă: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Căci duhul este osârduitor, dar trupul este neputincios” (Matei 26, 41), iar Sfântul Apostol Petru ne spune: *„Fiți treji, privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită”* (1 Petru 5, 8). Este un război continuu; este o luptă neîncetată la nivelul gândurilor și senzațiilor. Diavolul este expert și îmbătrânit în viclenie și nu se dă bătut după ce este respins; ba încă își pregătește alte și alte metode (semne mari și chiar minuni, uneori), „ca să amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși” (Matei 24, 24). Paza minții și a sufletului n-o putem însă dobândi niciodată singuri. Ea vine prin harul lui Dumnezeu și cere din partea noastră smerenie, asceză, despătimire, rugăciune neîntreruptă, unirea cu Mântuitorul Hristos prin Sfintele Taine și celelalte rânduieli ale Bisericii. Priveghind cu mintea, omul poate discerne atacul viclean al diavolului - încă de când i se strecoară precum un șarpe printre propriile gânduri - și poate să îl respingă repede. Priveghind cu mintea, omul poate sesiza imediat în „doctrina terapeutică” o minciună flagrantă, o răstălmăcire a Adevărului creștin sau o mascată abatere eretică plină de otravă pentru suflet. Toți trebuie să priveghem rugându-ne; toți trebuie să fim atenți la vicleșugurile vrăjmașului ucigaș de oameni, căci pierzându-ne o clipită atenția ne putem pierde chiar mântuirea. *„Nu este de mirare, deoarece însuși satana se preface în înger al luminii”* (2 Corinteni 11, 14).

Privegherea și faptele bune ne dau o experiență prin care putem cerne (în sita dreptei credințe) și discerne faptele și intențiile altora. Pentru că mulți, deși fac fapte aparent bune, chiar minuni, sunt străini de Duhul bunătății, smereniei și iubirii dumnezeiești. Însuși Domnul Hristos ne-a atenționat: *„după roadele lor îi veți cunoaște. Nu oricine Îmi zice: „Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri. Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu în numele Tău am proorocit și nu în numele Tău am scos demoni și nu în numele Tău minuni multe am făcut? Și atunci voi mărturisi lor: „Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea.”* (Matei 7, 20-23). Să luăm aminte!

De cele mai multe ori, terapia este un proces îndelungat. Boala unui om poate fi și o ocazie pentru cei din jur de a se mobiliza pentru a-l ajuta, pentru a-l îngriji pe cel bolnav, o ocazie rânduită de Dumnezeu în preștiința Sa atotcuprinzătoare pentru a întări solidaritatea și comuniunea între oameni. Rude certate între ele și înstrăinate multă vreme, prieteni care n-au mai comunicat între ei, deodată sunt chemați de Dumnezeu prin această ocazie la împăcare, la apropiere, la depășirea patimilor, a intereselor și a dezbinărilor care le-au întunecat viața și relația lor cu ceilalți.

Enumerăm, pe scurt, câteva căi duhovnicești de vindecare și a bolilor trupului: rugăciunea personală, rugăciunea celorlalți, ajutorul și rugăciunea sfinților, semnul Sfintei Cruci, folosirea apei sfințite, exorcismul și Sfintele Taine (Botezul, Mărturisirea, Sfânta Euharistie și Maslul). Pentru că în legătură cu acestea din urmă există multe înțelegeri greșite și practici necanonice, ar trebui să

facem câteva precizări pentru lămurirea lor (vezi paragraful 5 din prima parte a lucrării).

5. Înșelăciunea demonică

Ca o cauză și ca o consecință clară a decăderii morale și spirituale a „omului modern”, închis în propria suficiență ce nu mai lasă loc lui Dumnezeu, boala aproape molipsitoare a societății secularizate de astăzi este, precum bine se vede, individualismul (egoismul, iubirea de sine). Omul individualist poate ajunge treptat să fie posedat de duhul diavolului și, uneori, chiar fără să-și dea seama. Ucenicii (și proorocii) diavolului sunt deci, oamenii care-l urmează pe diavol în viața lor, copiind de la începătorul răutății și al hulei, mândria și închipuirea de sine, îmbolnăvindându-se sufletește tot mai mult și îmbolnăvindându-i și pe alții. Or, neopăgânismul și autolatRIA omului contemporan sunt plăgi nevindecabile fără smerenia creștină și fără harul lui Dumnezeu. Iată cum descrie Sfântul Apostol Pavel starea de boală duhovnicească a vremurilor noastre: *„În zilele din urmă, vor veni vremuri grele; că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudăroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără cucernicie, lipsiți de dragoste, neînduplecați, clevetitori, neînfrânați, cruzi, neiubitori de bine, trădători, necuviincioși, îngâmfați, iubitori de desfătări mai mult decât iubitor de Dumnezeu, având înfățișarea adevăratei credințe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te de aceștia!”* (2 Timotei 3, 1-5).

Supus la un flux divers de informații, omul contemporan nu mai știe să discearnă binele de rău, adevărul de minciună, esențialul de neesențial, deseori realitățile și valorile fiindu-i prezentate în mod amestecat

și chiar răsturnat. Astfel, în această confuzie informațională, discernământul i se alienează tot mai mult, imprimând omului în suflet o pecete pătimasă care îi afectează serios viața întreagă. Așa că omul contemporan uită de Dumnezeu Cel viu și-și face dumnezei după chipul lui. **Azi, religia și morala creștină sunt tot mai mult exilate într-o periferie a existenței și sunt chiar înlocuite cu noi „căi spirituale” de tip demonic.** Asta este, de fapt, strategia diavolului: să strice și să răstoarne ierarhia valorilor în mintea omului, așa încât omul să se rătăcească complet în confuzia stârnită de diavol, să nu mai poată distinge spiritualitatea autentică (Calea – Hristos) în labirintul de „spiritisme” ieftine. De aceea, ne trebuie o temeinică pregătire ascetică, dogmatică și mistică, pe linia Sfinților Părinți, pentru a scăpa din plasa „religiei viitorului”⁹². *„Duhul grăiește lămurit că, în vremurile cele de apoi, unii se vor depărta de la credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor, prin fățarnicia unor mincinoși, care sunt înfierați în cugetul lor. Aceștia opresc de la căsătorie și de la unele bucate, pe care Dumnezeu le-a făcut, spre gustare cu mulțumire, pentru cei credincioși și pentru cei care au cunoscut adevărul, pentru că orice făptură a lui Dumnezeu este bună și nimic nu este de lepădat, dacă se ia cu mulțumire; căci se sfințește prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune.”* (1 Timotei 4.1-5)

Toate formele de „medicină complementară” aduc în doctrina lor erezii contrare Adevărului creștin trăit și mărturisit de Biserică precum: antropocentrismul, preexistența sufletului, reîncarnarea și predestinația lui astrală, energetismul reducăționist dualist (yin – yang)

⁹² „Spiritualitatea” New Age, cu totul opusă față de cea ortodoxă.

necunoscut și nerecunoscut de nici un Sfânt Părinte al Bisericii, nici de vreun onest om de știință, alienarea conștiinței morale a omului, relativizarea valorilor infinite ale omului și libertății lui, impersonalizarea harului divin și chiar a lui Dumnezeu sau personificarea și însuflețirea materiei, promovarea „iluminațiilor” păgâni ș.a.

Sunt unii „terapeuți” care apelează și la remedii naturale (acceptate de Biserică) și la întortocheate explicații științifice; dar, ceea ce este foarte grav, introduc și răstălmăciri ale remediilor supranaturale (Sfintele Taine) din Biserică. Prezentarea acestora ca simple metode mecanice și magice de vindecare duc mai întâi la pierderea sensului autentic al trăirii comuniunii creștine, apoi la diluarea valorilor Ortodoxiei în masa relativistă a unor practici eterodoxe. Promotorii unor asemenea „sacroterapii” sunt certați cu învățătura și legea bisericească, nefiind sub ascultarea nici unui episcop al Bisericii și prezentând, în multe puncte esențiale ale doctrinei, grave confuzii și erezii dogmatice, iar în viața lor duhovnicească având serioase rătăcirii morale și mistice (unele chiar psiho-patologice). În general, acești impostori⁹³ se declară profund religioși, întrucât merg pe la mănăstiri, pe la duhovnici renumiți de la care fură câte o binecuvântare „ca să poată face oamenilor cât mai mult bine” (zic ei), dar nu le spun (duhovnicilor) prin ce metode. Unii pozează în mari creștini, tipărind cărți ortodoxe (cu note și interpretări personale clar eterodoxe) și instalându-se în biserici pe lângă sfintele moaște, arătând celorlalți că sunt

⁹³ Faptul că ei se declară ucenici ai unor mari duhovnici nu le și dă dreptul să pretindă clienților lor să-i urmeze fără nici o cercetare prealabilă, deși asta vor să insinueze.

preocupați de rugăciunea inimii. Mândria iradiază din ei ca dintr-un cuptor ...

Foarte mulți vindecători au primit investirea cu aceste puteri de vindecare (atenție!) în vis sau în transă, prin glasuri sau prin arătări de „îngeri”, de păsări, de lumini colorate sau de flăcări, etc. Aceștia ascultă numai de ce le zice „duhul” prin vedenie, manifestând neascultare și ostilitate (chiar declarată) față de Ierarhia sacramentală a Bisericii. Chiar și unii monahi și clerici pot cădea în această înșelare demonică, inventând teorii și practici noi, neortodoxe, promovându-le printre adepți și creând dezbinare între creștini⁹⁴. Faptul că ies din Tradiția și cumințenia Ortodoxiei, din buna rânduială și ascultare ierahică întemeiată de Mântuitorul Hristos în Biserică, îi demască decisiv ca pe niște falși prooroci. De unde se vede că nu Duhul dragostei, al unității și al păcii din Biserica lui Hristos îi ajută pe ei, ci tocmai duhurile întunericului care nu suportă pocăința (smerenia) și ascultarea în Hristos.

„Dracii slavei deșarte sunt în visuri prooroci. Ei închipuiesc ca niște vicleni cele viitoare și ni le vestesc mai dinainte. Împlinindu-se vedeniile ne minunăm și ne înălțăm cu gândul ca și cum am avea darul preștiinței. În cei ce ascultă de dracul acesta, el s-a făcut adeseori prooroc. Iar față de cei ce-l disprețuiesc, el pururea minte. Căci fiind duh, el vede cele din lăuntrul aerului acesta și cunoscând pe cineva că moare, proorocește prin visuri celor mai ușurei la minte.

Dracii nu știu nimic din cele viitoare, dintr-o cunoștință de mai înainte. Ei se prefac adeseori în îngeri de lumină și în chipuri de mucenici și ne arată pe aceia

⁹⁴ Vezi cazurile Vladimirești, Noul Ierusalim – Pucioasa, Visarioniștii.

venind la noi, în visuri. Iar când ne deșteptăm, ne scufundă în mândrie și în bucurie. Dar acesta să-ți fie semnul înșelăciunii, căci îngerii ne arată osânde, judecăți și despărțiri. Iar odată treziți ne fac să tremurăm și să ne întristăm.

Când începem să credem în vis dracilor, ei își bat joc de noi și când suntem treji. Cel ce crede visurilor e cu totul necercat. Iar cel ce nu crede nici unora e înțelept.”⁹⁵

Vrăjmașul diavol, în Rai întâi a amestecat-o pe Eva, apoi a sugestionat-o (negându-i cuvântul lui Dumnezeu) stimulându-i imaginația (că va fi ca Dumnezeu, dar fără Dumnezeu Cel Viu). Cu aceste mijloace, diavolul a făcut și face victime printre oameni mereu. Și toți proorocii diavolului, adică oamenii care-i slujesc lui cu același scop ca și el (înșelarea și pierzarea oamenilor), folosesc aceleași metode.

Hipnotizarea clientului rezidă într-un „joc de scenă” și are ca scop adormirea (sau amestecarea) minții, folosind anumite mișcări, gesturi, cuvinte și muzică impresionantă⁹⁶ (unele sunt invocări satanice clare), îndreptând atenția omului dinspre realitate către o lume virtuală falsă și îi induc o stare de somn al rațiunii, stare receptivă influențelor demonice (de exemplu: unele vrăjitoare, îmbrăcate într-un anumit fel, folosesc cărți de joc ca să atragă omul cu mintea într-un univers ireal de gânduri; ocultistii cu iz asiatic amestecă omul cu termeni în sanscrită ca să-i devieze atenția și să-i inoculeze ideea că ei sunt niște „superiori” de care trebuie să asculte). Cu alte cuvinte, hipnoza este una din metodele de „spălare și

⁹⁵ Sfântul Ioan Scărarul, *Capetele 39-44 din Cuvântul III, Despre înstrăinare*, din *Scara*, traducere, introducere și note, de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992, p. 76.

⁹⁶ Chiar și droguri, uneori.

întunecare a minții” și de pregătire a ei pentru implantul sugestiilor și duhurilor demonice. „Toți dracii se luptă să întunece mintea noastră, apoi îi insuflă cele plăcute lor. Căci dacă mintea nu va fi adormită, comoara nu se va jefui.”⁹⁷

Așadar, nedespărțită de hipnoză este **sugestionarea** victimei, care înseamnă inducerea de idei prin cuvinte și gesturi „atrăgătoare”, idei care se înfig în mintea omului, unde pot rămâne foarte mult timp. Omul slăbit cu gândul (hipnotizat, cu conștiința adormită, dar cu mintea aflată într-o stare de mare receptivitate la nivelul subconștientului) preia ușor aceste sugestii din afară și le păstrează în sine alimentându-le. Acum ele devin autosugestii, apoi treptat ajung obsesii, generându-i angoase interioare, chiar psihoze. Diavolul își dă tot concursul ca omul să-și amintească ce i-a zis „proorocul mincinos”, aducându-i mereu în gând sugestiile necurate pe care i le-a săgetat. Din această pricină, „de ce ți-e frică nu scapi”.

Astfel, în imaginația (pe care Sfinții Părinți au numit-o puntea dracilor) mult decăzută sub povara patimilor și a educației imorale a omului de astăzi, sub amețea hipnozei și a sugestiei repetate, diavolul sau „vindecătorul” inoculează apoi iluzia (nălucirea) unei alte realități și-l ispitește pe om să o accepte ca adevărată⁹⁸. Imaginația pervertită prin păcate păstrează, apoi amplifică sugestiile și inducțiile de tip demonic, relativizând obiectivitatea absolută a adevărului creștin, amestecând valorile autentice ale dreptei credințe creștine

⁹⁷ Sfântul Ioan Scărarul, *Capul 77 din Cuvântul XV - Despre curăția și neprihănirea nestrăcioasă, agonisită de cei stricăcioși prin ostenele și dureri*, în *Op. cit.*, p. 246.

⁹⁸ Vezi și paragraful 2.2. din prima parte a lucrării (partea despre spiritism).

cu alte „valori” anticreștine. În gândirea omului pătimăș, apare ideea că „toate sunt relative și subiective”, deci n-ar mai fi nimic absolut și obiectiv; astfel, percepția Adevărului, care este Cuvântul lui Dumnezeu, este amestecată printre nălucirile minciunilor (sugestiilor) demonice, iar bine și răul își pierd consistența absolută și ontologic-personală, sunt răsturnate și amestecate între ele. Cea mai mare viclenie a diavolului este să-i facă pe oameni să nu se angajeze în lupta contra lui și să creadă că „cel rău” este ceva impersonal, chiar ceva necesar. Mulți oameni, chiar printre creștinii ortodocși, au această idee și, datorită acestei viclenii demonice strecurate în concepția lor, cad foarte ușor în mrejele satanei.

Performanțele impostorilor stau, deci, nu atât în măiestria lor, cât în ignoranța și în credulitatea victimelor lor. După „reușita” unei ședințe de terapie (de fapt, de orice „consiliere”) ocultistă, diavolul are o triplă victorie: pe de o parte impostorul rămâne în înșelarea sa (diavolul confirmându-i metoda încă o dată), pe de altă parte victima cade și ea în înșelare, iar în plus, mulți alții, văzând „reușita”, sunt atrași să încerce și ei metoda ocultistă. Aceasta este și voia diavolului, ca să fie înșelați cât mai mulți oameni. *„Iar oamenii răi și amăgitori vor merge spre rău tot mai rău, rătăcind pe alții și rătăciți fiind ei înșiși.”* (2 Timotei 3, 3)

De aceea, pe acești prooroci mincinoși diavolul îi ajută din plin, mimând deseori vindecări și intervenind chiar la nivel fizic cu „semne și minuni”, cu senzații și năluciri, forțând libertatea omului pentru a-i accepta și a-i recunoaște că ar fi de la Dumnezeu. În „terapiile complementare”, unii pot proba o reală îmbunătățire a stării lor de boală datorită remediilor naturale amestecate printre practicile oculte (și nicidecum paselor demono-energetice), deși diavolul, care le-a inspirat, intervine

nevăzut și el cu mult aplomb, nu vindecând boala, ci camuflând senzațiile de durere, mărinz presiunea sugestiei (că gata, s-a vindecat boala). Diavolul știe să nălucească arătări și senzații, dar nu poate restaura firea bolnavă a omului păcătos. Căci cum l-ar vindeca el pe om, pe care-l urăște de moarte? Dacă diavolul l-a scos pe om din Rai dorindu-i moartea, oare poate să îl ajute cu ceva? Sau doar mimează binele ca să îl înșele încă o dată? Ba încă, foarte des, demonii intervin chiar și fizic în trupul omului, pe fondul totalei posedări demonice a sufletului lui bolnav, hipnotizat și sugestionat continuu. Astfel, omul cade în închipuire și în mândrie (tot mai mare), neglijându-și pe mai departe datoriile sale de creștin, iar diavolul îl duce pe om pe toate „căile”, numai pe calea pocăinței nu.

După o vreme, când harul lui Dumnezeu îl cercetează pe om, diavolul se retrage din imaginația omului, boala și durerea revenind, în toată amplexarea. Abia ajunși aici, unii se dezmeticesc din rătăcirea lor (Dumnezeu chemându-i prin această suferință spre pocăință și spre Biserică); însă, alții cad în necredință și deznădejde (spre bucuria diavolului), refuzând pe mai departe ajutorul Mântuitorului Hristos prin Biserică, îndrăcindu-se treptat (atenție!) și rămânând chiar cu sechele psiho-patologice, uneori toată viața. Alteori, când boala este cauzată de prezența unui duh necurat, în timpul ședinței para-medicale, cu viclenia sa caracteristică, duhul rău se dă un timp la o parte, înșelând iarăși atât pe vindecător, cât și pe pacient. Căci „dracii se depărtează și ne părăsesc pe noi de bunăvoie, făcând să se umple locul golit de toate celelalte, de închipuirea de sine a noastră.”⁹⁹ Așadar, în locul unor patimi minore,

⁹⁹ Sfântul Ioan Scărarul, *Capul 62 din Op. cit.*, p. 238.

diavoli fac să se instaleze o patimă dominantă mult mai păguboasă, mândria și închipuirea de sine. Totuși, Dumnezeu îngăduie omului aceste ispitiri întrucât îi protejează libertatea și îi respectă voia. „*Ca martori înaintea voastră iau astăzi cerul și pământul: viață și moarte v-am pus eu astăzi înaintea, binecuvântare și blestem. Alege viața ca să trăiești tu și urmașii tăi.*” (Deuteronom 30, 19)

Omul este zidit de Dumnezeu Cel personal și iubitor de oameni. Bolile ne vin cu voia și cu știrea lui Dumnezeu Care ni le îngăduie spre mântuirea noastră și deci, vindecarea noastră se face tot cu voia și cu știrea Lui. Orice tentativă de vindecare fără dialog cu Dumnezeu este o iluzie, o minciună, o falsă vindecare. De aceea, trebuie conștientizată în primul rând, relația de iubire cu Mântuitorul Hristos, Adevăratul și Unicul Doctor și Tămăduitor, și de unire cu Biserica Lui Dreptmăritoare.

Este clar că hipnoza de acest fel este un procedeu ocult, satanic, neacceptat de Biserica Ortodoxă. Să explicăm un caz: un om neinstruit A, asupra căruia s-a efectuat o ședință de hipnoză, a intrat în transă și a început să vorbească în engleză (el neînvățând-o la școală) zicând că: „într-o viață anterioară am trăit în Anglia, în satul X; mă numeam Y, părinții mei erau Z, frații mei erau T, locuiam într-o casă lângă râul U, la poartă aveam un copac mare ...” și alte detalii de viață adevărate pentru Y, detalii ce pot fi probate chiar istoric. Întrucât Ortodoxia mărturisește că reîncarnarea este o erezie total neacceptabilă, reiese de aici că duhurile care intervin în experiențele de hipnoză nu sunt de partea Mântuitorului Hristos. Apoi, diavolul (sau mai mulți diavoli), care l-a(u) ispitit pe Y în viața lui, în ședința de hipnoză l-a(u) luat în posesie pe A și a(u) grăit prin el

unele lucruri adevărate despre Y, ca să înșele pe oameni, „mărturisind” despre reîncarnare.

O femeie vrăjitoare a fost arestată de poliție pe motivul înșelăciunii (cazul a fost dat și la TVR 1). Întrebată cum a reușit să păcălească atâția oameni cu sume mari de bani, ea a recunoscut: „Păi dacă e proști și crede ce le zic!”. Fără alte comentarii.

Acești escroci la drumul mare, departe de a-i îngădui în viața comunității, trebuie demascați înainte de a-și face faimă și bani pe seama înșelării altora. Ei trebuie sancționați nu numai prin muștrarea Bisericii, ci și prin mijloacele de care statul dispune. Iată ce prescrie Articolul 215 din Codul Penal al României: „Inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea unei fapte mincinoase ca adevărată sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos material injust și dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 12 ani.”

Totuși, noi ne punem întrebarea: de ce oamenii sunt atât de ușor de păcălit? Și ne răspundem singuri: pentru că mulți nu-L mai caută pe Dumnezeu - Dătătorul Înțelepciunii și se complac în superficialitatea păcatelor. Au pierdut trezvia înțelepciunii, simțul și educația comuniunii creștine și nu mai trăiesc deplin Adevărul și Viața Bisericii, nu mai percep corect înțelesurile dreptei credințe și, deci, îi tăgăduiesc puterea. Mulți creștini ortodocși nu mai trăiesc creștinește, nu mai cunosc adevărurile dogmatice și rânduielile practice ale credinței sănătoase. Ce să mai zicem de eretici sau păgânii închinători la idoli? Pe bună dreptate, ne întrebăm și noi: „Dar Fiul Omului, când va veni, va găsi, oare, credință pe pământ?” (Luca 18, 8).

6. Sfințenie sau șarlatanie?

Între sfințenia adevărată sau căutarea sinceră a sfințeniei și falsa sfințenie, simulată de toți impostorii, apar limpede trei deosebiri radicale¹⁰⁰:

a) Sfințenia încoronează strădaniile îndelungate și statornice ale unei vieți întregi, pe când faima falsei sfințenii și-o câștigă cineva după un timp scurt de exhibiții bine puse în scenă.

b) Sfințenia adevărată înseamnă o stare de curăție de toate patimile sufletești și trupești, mai ales de mândrie și slavă deșartă. Falsa sfințenie, însă, caută cu tot dinadinsul celebritatea, simulând smerenia și iubirea pentru a-și atrage admirația. Sfântul adevărat are putere să suporte chiar nepopularitatea, pentru că are alte bucurii și nu are nevoie de hrana laudelor omenești. Peste tot el caută să treacă un om neînsemnat. Pe sfinții adevărați îi descoperă Dumnezeu fără voia lor, și, de cele mai multe ori, numai după moartea lor.

c) Sfințenia adevărată este semnul prezenței și lucrării mântuitoare a Domnului Iisus Hristos în om și prin om, de aceea întreaga viață și gândire a unui sfânt este o iradiere senină a Evangheliei și a Învierii lui Hristos. În schimb, șarlatanii sunt plini de pete întunecoase, de tot felul de întortocheți atât în învățătura, cât și în viața lor morală.

7. Concluzie

În Occident, procesul galopant de dizolvare a valorilor Creștinismului, în sincretismul masonic „New Age” este pornit de peste 40 de ani, iar la noi în țară de

¹⁰⁰ Vezi și la Preot Prof. Dumitru Stăniloae, *Op. cit.*, p. 269.

aproape 14 ani. Dacă vom merge în ritmul acesta, viitorul neamului românesc nu ni se arată deloc mai bun sau mai luminos, întrucât va fi iminent pericolul degradării și al dezbinării noastre religioase și morale. **Căci prin „religia viitorului”, prin practicile orientale și prin „terapiile complementare” ancorate bine în ideologia New Age, diavolul încearcă să fure Adevărul creștin din mințile oamenilor și chiar să facă accesibile omului modern inițieri satanice chiar fără ca omul să vrea sau să știe (manipularea se face insistent prin mass-media) și, prin ele, să-i impună un mod de viață antihristic.** Trăim vremuri foarte tulburi astăzi, căci diavolul știe că mai are puțină vreme și caută să înșele cât mai mulți oameni prin vicleșuguri tot mai subtile.

Însă noi, creștinii ortodocși, care am primit harul dumnezeiesc și-l primim neîncetat în Biserica Dreptmăritoare a lui Hristos prin Sfintele Taine, așa cum l-au primit toți Sfinții, nu trebuie să căutăm „semne și minuni” exterioare, care pot fi ușor simulate de duhurile rele, „ci ținând adevărul, în iubire, să creștem întru toate pentru El, Care este capul – Hristos” (Efeseni 4, 15). Să nu ieșim din hotarele Părinților noștri, din cumințenia Ortodoxiei, în care milioane de Sfinți au primit făgăduințele mântuirii lui Dumnezeu, ci **având deci aceste făgăduințe, iubiților, să ne curățim pe noi de toată întinarea trupului și a duhului, desăvârșind sfințenia în frica lui Dumnezeu** (2 Corinteni 7, 1).

Ieromonah Mihail Stanciu

Pentru o mai bună documentare și lămurire puteți citi:

1. Sfântul Ignatie Briancianinov, *Despre înșelare*, Schitul românesc Lacu, Sfântul Munte Athos, 1999
2. Ieromonah Serafim Rose, *Ortodoxia și religia viitorului*, Editura Cartea Moldovei, Chișinău, 1995
3. Mitropolitul Hristodulos Paraskevaïdis, *Războiul contra satanei*, Editura Anastasia, București, 1998
4. Părintele Rodion, *Oameni și demoni*, Editura Schimbarea la Față, 1999
5. Mitropolitul Hierotheos Vlachos, *Psihoterapia ortodoxă*, Editura Învierea, Timișoara, 1999
6. Jean-Claude Larchet, *Teologia bolii*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 1997
7. Diacon Petre I. David, *Invazia sectelor*, Editura Crist, București, 1997
8. Mihai Urzică, *Minuni și false minuni*, Editura Anastasia, București, 1993
9. Mihai Urzică, *Biserica și viermii cei neadormiți*, Editura Anastasia, București, 1998
10. *Rugăciuni pentru bolnavi și învățături de credință ortodoxă despre boală*, Editura Christiana și Sfânta Mănăstire Nera, București, 2001
11. Iuliana Băncescu, *Misiunea preotului față de magia contemporană*, Editura Semne, București, 2003
12. Sfântul Nicodim Aghioritul, *Despre vrăjitorie*, Editura Sophia, București, 2003

Așadar,

*de ce caută omul contemporan
semne, minuni și vindecări paranormale?*

Răspunsul final:

Pentru că omul s-a înstrăinat de Dumnezeu, nu mai păzește poruncile Lui și nu mai percepe corect înțelesurile vieții și dreptei credințe în Hristos. A pierdut simțul, valoarea și educația iubirii de Dumnezeu și semenii, desconsiderându-le în detrimentul acceptării unor experiențe noi, senzaționale, care exaltă mândria și idolatria omului. Iar, când nu mai are frică de Dumnezeu, când nu mai vrea să se smerească răbdător sub mâna binecuvântării Lui, când nu mai vrea să iubească sincer pe alții dăruindu-se, atunci omul caută alte căi de „spiritualitate”, de fapt alte căi de fugă de la fața lui Dumnezeu, încercând să-și satisfacă aspirația naturală după Dumnezeu, după iubire și după o fericire eternă prin metode mecanice sau magice, ori prin alte minuni și puteri paranormale pe care diavolul¹⁰¹ i le oferă cu mână largă.

Invazia de prooroci, de mediumi, de vindecători și de vrăjitori a luat proporții îngrijorătoare, în ceea ce privește însuși viitorul spiritual al omenirii. Calea sfântă a smereniei și a iubirii evanghelice este aproape total acoperită de „minunile” și experiențele paranormale, intens mediatizate, ale tuturor acestor impostori manipulați din întuneric de duhurile răutății. Pentru că nu minunile sunt dovada că cel care le săvârșește e de la Dumnezeu, ci sfințenia vieții și a gândirii lui. Acesta și

¹⁰¹ Prin slujitorii lui.

este semnul adevăratului om duhovnicesc: învierea cu Mântuitorul Hristos din păcat și din neadevăr. Să nu ne lăsăm înșelați! „Neam viclean și desfrânat cere semn, dar semn nu i se va da, decât semnul lui Iona proorocul. Că precum a fost Iona în pântecele chitului trei zile și trei nopți, așa va fi și Fiul Omului în inima pământului trei zile și trei nopți” (Matei 12, 39-40).

Omul întunecat de păcate și de necredință uită că cele mai mari valori umane sunt persoana și iubirea, întrucât omul a fost creat de Dumnezeu după chipul și asemănarea Lui; le disprețuiește și le înlocuiește în gândirea sa cu alte lucruri sau „performanțe” individualiste. Sfințenia iubirii dintre persoane, normalitatea ei, jertfa de sine pentru mântuirea altora, toate valorile creștine sunt năruite aproape în conștiința omului contemporan sub tăvălugul agresiv al minunilor paranormale pe care le propagă, spre slava lor deșartă și spre pierzarea celor ce-i urmează, „iluminații” care nu-L au pe Iisus Hristos ca lumină a vieții lor.

Însă, numai iubirea lui Dumnezeu și a semenilor îi pot da omului starea de pace, de fericire interioară și de sănătate trupească și sufletească. Numai o viață creștină, o viață în sfințenie, numai trăirea reală a învierii din păcat și a unirii cu Iisus Hristos – Dumnezeu, în Biserica Lui Dreptmăritoare, îi poate descoperi omului contemporan bogăția infinită a vieții veșnice, a experienței fericirii dumnezeiești, în normalitatea ei plină de lumină și de har.

În loc de epilog

„Mulți amăgitori au ieșit în lume, care nu mărturisesc că Iisus Hristos a venit în trup; acesta este amăgitorul și antihristul. Păziți-vă pe voi înșivă, ca să nu pierdeți ceea ce ați lucrat, ci să primiți plată deplină. **Oricine se abate și nu rămâne în învățătura lui Hristos nu are pe Dumnezeu;** cel ce rămâne în învățătura Lui, acela are și pe Tatăl și pe Fiul. Dacă cineva vine la voi și nu aduce învățătura aceasta, să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți: Bun venit! Căci cel ce-i zice: Bun venit! se face părtaș la faptele lui cele rele.”

(1 Ioan 1, 7-

11)

„Mă mir că așa degrabă treceți de la cel ce v-a chemat pe voi, prin harul lui Hristos, la altă Evanghelie, care nu este alta, decât că sunt unii care vă tulbură și voiesc să schimbe Evanghelia lui Hristos. **Dar chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o – să fie anatema!** Precum v-am spus mai înainte, și acum vă spun iarăși: dacă vă propovăduiește cineva altceva decât ați primit – să fie anatema! Căci acum caut bunăvoința oamenilor sau pe a lui Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor? dacă aș plăcea oamenilor, n-aș fi rob al lui Hristos.” (Galateni 1, 6-10)

RUGĂCIUNE PENTRU PĂRINTELE DUHOVNIC

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, Care pe desfrânata și pe tâlharul i-ai primit, primește și rugăciunea mea pentru robul tău, duhovnicul meu [N], ales de Tine să poarte povara păcatelor mele în fața Ta, așa cum Tu porți povara lumii întregi în fața Tatălui ceresc.

Iartă-i toate greșelile lui pentru dragostea și jertfa stăruitoare ca să pun început bun de pocăință, eu, oaia rătăcită. Cercetează-l degrabă și vezi nevoile lui. Vindecă-l de toată boala și întinăciunea trupească și sufletească și de slăbiciunea firii căzute. Izbăvește-l de toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți, de tot răul și ispitele ce i-au venit pentru păcatele mele. Sporește-i înțelepciunea, îndelunga răbdare, liniștea, pacea și mulțumirea sufletească. Înmulțește-i puterea, sporește-i blândețea și purtarea de grijă și împlinește toate cele de folos lui. Dă-i minte luminată și pricepere sfântă care se pogoară de la Tine, Împăratul Luminii.

Bine-sporește în el, Doamne, și dăruiește-l sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul adevărului Tău. Amin. (Metanie).

Împărate ceresc, Mângâietorule, deschide slava cerului și plouă peste duhovnicul meu [N] belșug de har și bogată milă. Pogoară-Te asupra Lui, odihnește în el pururea și revarsă peste el mulțimea îndurărilor Tale. Amin. (Metanie).

Maica Domnului, acoperă cu atotputernicul Tău acoperământ pe robul tău, duhovnicul meu [N] și roagă-te Bunului Dumnezeu să-l miluiască pentru rugăciunile tale. Izbăvește-l de toată ispita trupească și sufletească;

curăță-l, tămăduiește-l, întărește-l și sănătate deplină dăruiește-i. Amin. (Metanie).

Cuvioase Părinte Siluane, roagă-te Domnului să miluiască și să mântuiască pe duhovnicul meu [N] pentru rugăciunile tale.

Cuvioase Arsenie cel Mare, roagă-te Domnului să miluiască și să mântuiască pe duhovnicul meu [N] pentru rugăciunile tale.

Cele nouă puteri cerești, sfinților români, mucenici și mucenițe, cuvioși și cuvioase, precucuvioși părinți ai noștri și sfinți a căror pomenire se face astăzi, împreună cu toți sfinții, rugați-vă lui Dumnezeu să miluiască și să mântuiască pe duhovnicul meu [N] pentru rugăciunile voastre. Amin. Amin. Amin. (Metanie.)

RUGĂCIUNE PENTRU LUME

Împărate Sfinte, mult milostive și iubitorule de oameni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, caută spre noi păcătoșii și ascultă umilele noastre rugăciuni, Tu, Cel ce ești bun și binecuvântat în veci.

Dezleagă, Doamne, lasă, iartă-ne nouă toate greșelile cu care ne-am spurcat, cu lucrul, cu cuvântul și cu gândul, cu voie și fără de voie; strălucește întru noi harul Tău cel de viață dătător ca să nu pierim lepădați de la fața Ta; luminează, întărește și sfințește sufletele și trupurile noastre, ca să înțelegem și să facem voia Ta. Uplete inimile noastre cu Duhul Tău Sfânt și sporește întru noi iubirea Ta, ca uniți fiind cu Tine să lucrăm la mântuirea noastră și a semenilor.

Întărește și înmulțește, Doamne, Sfinta Ta Biserică, luminându-i pe toți oamenii ca să Te cunoască pe Tine și pe Tatăl Tău și pe Duhul Sfânt, singurul Dumnezeu adevărat. Surpă grabnic, Doamne al puterilor, uneltirile vrăjmașilor văzuți și nevăzuți care ne împresoară, și cu roua iubirii Tale stinge toate îndemnulurile spre dezbinare.

Așa, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, odihnește întru noi și ne mântuiește împreună cu cei din gândurile și din inimile noastre, dreptmăritori creștini, care se roagă Ție sau și prin noi cer mila Ta cea bogată:

- ierarhi și clerici ortodocși, monahi și monahii care se roagă pentru lumea întreagă;
- părinți și frați ai noștri duhovnicești, păstori și învățători ai Bisericii Tale;
- rudenii după trup, cunoscuți și binefăcători ai noștri de pretutindeni;
- conducători ai țării noastre România;

- oameni pe care ne-ai dat a-i întâlni, care ne urăsc sau ne iubesc pe noi, sau pe care noi cu nesocotință i-am smintit, sau i-am scârbit, sau i-am necinstit în vreun fel, cu voie sau fără de voie;

- prunci, copii, tineri, în floarea vârstei și bătrâni;

- văduve, orfani, oameni ce sunt în încercări de întristare, de sărăcie, de supărare, de boală, de singurătate, de prigoană și de temniță;

- oameni ce răătăcesc în întunericul păcatelor, al urii, al deznădejdiei și al necredinței în Tine.

Luminează-i, Doamne, și pe eretici și pe păgâni cu harul Tău și-i unește cu Sfânta Ta Biserică.

Dăruiește-ne tuturor, Doamne, credință dreaptă, nădejde tare și dragoste curată; tinde mâna Ta cea nevăzută din sfânt lăcașul Tău și ne binecuvintează pe toți. Adu-Ți aminte, Doamne, Dumnezeuul nostru, în mulțimea îndurărilor Tale, de tot poporul Tău și peste toți oamenii varsă mila Ta cea bogată, împlinind tuturor cele către mântuire. Pe cei ce răătăcesc în necredință, adu-i la Tine, Dumnezeule al milei, iar pe credincioși îi întărește în iubirea de frați, milostive, Doamne. Însuți tuturor toate le fii, Cel ce știi pe fiecare dintru început și voiești ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința Adevărului să vină. Pe noi pe toți ne primește, Doamne, în împărăția Ta, fii ai luminii și ai zilei neînserate arătându-ne; pacea Ta și dragostea Ta dăruiește-ni-le nouă, Doamne, Dumnezeuul nostru, că Tu toate ni le-ai dat nouă. Ca și noi, împreună cu toți Sfinții care din veac au bineplăcut Ție, să ne facem părtași veșnicilor Tale bunătăți, pe care le-ai gătit celor ce Te iubesc pe Tine.

Odihnește, Doamne, în împărăția Ta, și pe cei ce au adormit în dreapta credință, rudenii, cunoscuți și binefăcători ai noștri după duh și după trup, și pe toți oamenii care s-au săvârșit cu nădejdea învierii și a vieții

veșnice care este la Tine. Auzi-ne pe noi, Dumnezeule Preabun și ne miluiește pe toți.

Că singur Tu ești Domnul și Dumnezeul nostru Care ne miluiești și ne mântuiești, și a Ta este împărăția și puterea și slava împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte și cu Preasfântul și Bunul și de viață făcătorul Tău Duh acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuprins

Cuvânt înainte	3
Forme eronate de evlavie	
1. Credință și credulitate	6
2. Falsul misticism	8
2.1. Cauzele falsului misticism	10
2.2. Formele falsului misticism	15
3. Tipuri de persoane pseudo-duhovnicești	25
3.1 Tipul patologic	26
3.2. Tipul primitiv, credulul	27
3.3. Impostorul	28
4. Demascarea și combaterea „falșilor mistici”	29
5. Unele practici necanonice	32
5.1. Exemple	33
5.2. Observații	40
6. Câteva sfaturi duhovnicești	43
7. Concluzii	49
Vindecări și vindecători, sau cum deosebim sfințenia de șarlatanie	
1. Exemplificare	50
2. Învățătura ortodoxă despre sănătate și boală	58
3. Vindecarea ca act divino-uman	61
4. Biserica și medicina creștină	71
5. Înșelarea demonică	79
6. Sfințenie sau șarlatanie?	90
7. Concluzie	90
Răspunsul final	93
În loc de epilog	95
Cuprins	101